

Günün sözü

Prezident İlham Əliyev:

Ermənistanın işğalına görə Azərbaycan dünyada mina ilə ən çox çirkəndirilmiş ölkələr arasındadır. İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra, yəni 2020-ci ilin noyabr ayından bəri 300 azərbaycanlı mina partlayışı nəticəsində həlak olmuş və ya yaralanmışdır.



Heydər Əliyev – Süleyman Dəmirəl fenomeni

Azərbaycan və Latviya: Dost ölkələr, strateji tərəfdaşlar



Səhifə ➔ 4



№ 54 (30170) 11 mart 2023-cü il, şənbə

Xalq qəzeti

Xalqın qəzeti!

Gündəlik ictimai-siyasi nəşr

1919-cu ildən çıxır

Təsisçi: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi və qəzetin redaksiya heyəti

vəb-sayt: www.xalqqazeti.az

X Qlobal Bakı Forumu dünya mediasının diqqət mərkəzində



Səhifə ➔ 7

Azərbaycan–İsrail: İkitərəfli əlaqələr uğurla davam edir



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 10-da İsrail Dövlətinin kəşfiyyat naziri Gila Gamlieli qəbul edib.

Görüşdə X Qlobal Bakı Forumunun əhəmiyyətinə toxunularaq, bu tədbirin yüksək səviyyədə təşkil olunduğu və burada dünyanın nüfuzlu siyasətçilərinin, xeyli sayda ölkə və beynəlxalq təşkilatların nümayəndələrinin iştirak etdiyi,

aktual məsələlərinin müzakirəsi üçün Forumun yaxşı imkan yaratdığı vurğulandı.

Azərbaycan ilə İsrail arasında ikitərəfli əlaqələrin müxtəlif istiqamətlərdə uğurla inkişaf etdiyi bildirilərək ölkəmizin İsraildə səfirliyinin

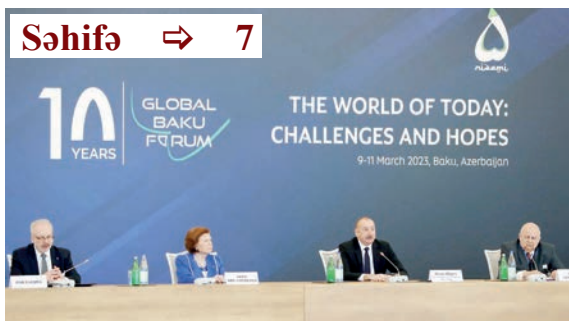
açılmasının önəmi, eyni zamanda, bu ilin fevralında Prezident İlham Əliyevin Münxendə İsrail Dövlətinin müdafiə naziri Yoav Qallant ilə görüşü qeyd edildi.

Söhbət zamanı əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

AZƏRTAC

Türk xalqı Ərdoğanın böyük xidmətlərini unuda bilməz

Bakıdan dünyaya verilən vacib mesajlar



Səhifə ➔ 7

İrəvanın terror siyasəti bölgədə yeni hərbi qarşıdurmanı qaçılmaz edir



Səhifə ➔ 6

Səhifə ➔ 6



Enerji təminatı məsələləri üzrə İşçi Qrupunun növbəti iclası

Ceyhun Bayramovun BMT Baş katibinə ünvanladığı məktub Təhlükəsizlik Şurasının və Baş Assambleyanın sənədi kimi yayılıb

Səhifə ➔ 2

Ermənistan – Azərbaycan: Qərbin və Rusiyanın vasitəçilik davası



Səhifə ➔ 6



Səhifə ➔ 8

X Qlobal Bakı Forumunun ikinci günündə dörd panel iclasında müzakirələr aparılıb

“Xocalıda baş verənlər insanlığa qarşı cinayətdir”

Səhifə ➔ 9



Səhifə ➔ 4

General Volkovun “gerçək missiyası”

Prezident İlham Əliyev Nobel sülh mükafatı laureatı Kailaş Satyartini qəbul edib



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 10-da Nobel sülh mükafatı laureatı Kailaş Satyartini qəbul edib.

Kailaş Satyarti X Qlobal Bakı Forumunun əhəmiyyətindən danışdı, özünün dediyi kimi, bu cür tarixi bir tədbirin yüksək səviyyədə təşkilinə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirdi, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi ilə sıx əməkdaşlıq etməkdən məmnunluğunu ifadə etdi. Qonaq qeyd etdi ki, dünyada hazırkı zamanda bu tədbir çox böyük önəm daşıyır. O dedi: "Hazırda dünyada mədəniyyətlər arasında parçalanmanın baş verdiyi və bu sahədə ciddi təhdidlərən mövcud olduğu bir dövrdə Sizin rəhbərliyinizlə bu önəmli Fo-

rum çox lazımlı bir vaxtda təşkil edilib". Xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildiren dövlətimizin başçısı Nobel sülh mükafatı laureatı Kailaş Satyartinin bu Forumda iştirakını və Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi ilə fəal əməkdaşlığını yüksək qiymətləndirdi. Prezident İlham Əliyev ölkəmizin Qərblə Şərq arasında mədəni körpü qurulması işinə töhfə verdiyini vurğulayaraq, Azərbaycanın mütləmədi olaraq mühüm beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi etdiyini bildirdi və gələn il BMT ilə birgə Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu-

nun da keçiriləcəyini diqqətə çatdırdı. Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, Azərbaycan multikultural dövlətdir, ölkəmizdə tarixən müxtəlif mədəniyyətlərin və dini konfessiyaların nümayəndələri dinc yanaşı yaşayıblar. Bununla da, Azərbaycan müxtəlif sivilizasiyaların bir araya gəlməsində mühüm rol oynayır. X Qlobal Bakı Forumunun önəminə toxunan Azərbaycan Prezidenti çox sayda ölkədən tanınmış siyasi və ictimai xadimlərin, digər nümayəndələrin burada iştirakını tədbirin nüfuzunun göstəricisi kimi dəyərləndirdi. Görüşdə Azərbaycanın zəngin tarixi və mədəni irsi barədə danışıldı.

AZƏRTAC

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 12 sentyabr tarixli 292 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Mülki dövriyyənin müəyyən iştirakçılarına mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların dövriyyəsinə xüsusi icazə verən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının Siyahısı"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 12 sentyabr tarixli 292 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2005, № 9, maddə 798, № 10, maddə 918; 2006, № 5, maddə 408; 2007, № 3, maddə 232, № 8, maddə 765; 2008, № 1, maddə 7, № 8, maddə 719; 2009, № 3, maddə 163; 2013, № 6, maddə 654; 2014, № 2, maddə 112, № 9, maddə 1027, № 10, maddə 1220; 2015, № 7, maddə 829; 2016, № 1, maddə 45, № 6, maddə 1039, № 8, maddə 1375; 2017, № 3, maddə 353, № 8, maddə 1521, № 11, maddə 1996; 2018, № 3, maddə 436, № 9, maddə 1840; 2019, № 7, maddə 1224; 2022, № 5, maddə 471, № 8, maddə 838) ilə təsdiq edilmiş "Mülki dövriyyənin müəyyən iştirakçılarına mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların dövri-

yyəsinə xüsusi icazə verən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının Siyahısı"nın 5-ci hissəsinin "Mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış əşyalar" sütununda "Qiymətli daşların hasilatı, qızılın və digər qiymətli metalların, neftin" sözləri "Neftin" sözü ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmununda 5-1-ci hissə əlavə edilsin:

5-1.	Qiymətli daşların hasilatı, qızılın və digər qiymətli metalların hasilatı və emalı vasitələri	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi
------	---	---

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 10 mart 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 26 iyun tarixli 148 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Kiçik və orta biznes evlərində mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinə göstərilən xidmətlərin siyahısı"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 26 iyun tarixli 148 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 6, maddə 1238, № 10, maddə 1991, № 11, maddə 2287; 2019, № 3, maddə 411, № 4, maddə 619, № 5, maddələr 839, 855, № 6, maddə 1027, № 12, maddə 1921; 2020, № 1, maddə 5, № 2, maddə 100, № 8, maddə 1039, № 11, maddə 1357; 2021, № 1, maddə 30, № 6 (I kitab), maddələr 579, 593, № 8, maddə 908, № 12, maddələr 1369, 1416; 2022, № 4, maddələr 305, 306, № 5, maddələr 443, 448, № 10, maddə 1136; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 28 dekabr tarixli 1928 nömrəli və 2023-cü il 26 yanvar tarixli 2001 nömrəli fərmanları) ilə təsdiq edilmiş "Kiçik və orta biznes evlərində mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinə göstərilən xidmətlərin siyahısı"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin: 1. 4-cü hissənin "Göstərdiyi xidmətlər" sütununun 2-ci bəndinə aşağıdakı məzmununda yeddinci və səkkizinci abzaslar əlavə edilsin: "1. "İxrac nəzarəti haqqında" Azərbay-

can Respublikasının Qanununa əsasən ixrac nəzarətinə düşən malların (işlərin, xidmətlərin, əqli fəaliyyət nəticələrinin) ixracı, təkrar ixracı, idxalı, təkrar idxalı və tranziti üçün icazə - "Mülki dövriyyənin müəyyən iştirakçılarına mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların siyahısı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən mülki dövriyyənin müəyyən iştirakçılarına mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların dövriyyəsinə icazə". 2. 7-ci hissənin "Göstərdiyi xidmətlər" sütununa aşağıdakı məzmununda 6 - 17-ci bəndlər əlavə edilsin: "6. "Mülki dövriyyənin müəyyən iştirakçılarına mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların siyahısı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən mülki dövriyyənin müəyyən iştirakçılarına mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların dövriyyəsinə icazə verilməsi

7. ixrac məqsədli neft-qaz fəaliyyətinə xüsusi iqtisadi rejimin tətbiqi haqqında şəhadətnamə verilməsi 8. elektrik enerjisinin ötürülməsinə icazə verilməsi 9. elektrik enerjisinin paylanmasına icazə verilməsi 10. elektrik enerjisinin ixrac və idxal edilməsinə icazə verilməsi 11. qazın istehsalına və təbii qazın emalına icazə verilməsi 12. qazın nəqli üçün icazə verilməsi 13. qazın paylanmasına icazə verilməsi 14. yeraltı qaz anbarlarının işlənməsi, tikilməsi və istismarına icazə verilməsi 15. neft və qaz yataqlarının kəşfiyyatına icazə verilməsi 16. neft və qaz yataqlarının işlənməsi və hasilatına icazə verilməsi 17. neft və neft məhsullarının boru kəmərləri vasitəsilə nəqliyə icazə verilməsi".

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 10 mart 2023-cü il

"Qiymətli metallar və qiymətli daşlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə əlaqədar bəzi tədbirlər barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 19 mart tarixli 555 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: "Qiymətli metallar və qiymətli daşlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə əlaqədar bəzi tədbirlər barədə" Azərbaycan Respublikası

Prezidentinin 2007-ci il 19 mart tarixli 555 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007, № 3, maddə 234; 2009, № 5, maddə 319; 2010, № 2, maddə 80; 2014, № 2, maddə 112) 1.2-ci bəndində "Energetika Nazirliyi" sözləri "İqtisadiyyat Nazirliyi" sözləri ilə əvəz edilsin.

yat Nazirliyi" sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 10 mart 2023-cü il

"Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 29 dekabr tarixli 96-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 15 fevral tarixli 795 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: "Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 29 dekabr tarixli 96-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 15 fevral tarixli 795 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 2 (II kitab), maddə 259, № 3, maddə 460, № 4, maddə 670, № 6, maddələr 1025, 1063, № 7, maddə 1272, № 9, maddə 1468, № 10, maddələr 1614, 1638; 2017, № 2, maddələr 176, 202, № 3, maddə 351, № 4, maddələr 530, 537, № 6, maddə 1101, № 7, maddələr 1314, 1346, № 8, maddə 1521, № 9, maddə 1637, № 10, maddələr 1788, 1798, № 11, maddələr 2003, 2027, № 12 (I kitab), maddələr 2290, 2320; 2018, № 1, maddə 36, № 2, maddələr 198, 201, № 3, maddələr 418, 428, 443, 445, № 5, maddələr 914, 918, 926, 955, № 6, maddələr 1225, 1234, № 7 (I kitab), maddələr 1465, 1477, 1494, 1504, № 8, maddələr 1678, 1697, № 9, maddə 1840, № 11, maddələr 2244, 2256, 2273, 2289, № 12 (I kitab), maddələr 2541, 2566, 2573, 2610; 2019, № 1, maddələr 52, 68,

№ 3, maddə 426, № 4, maddələr 602, 630, № 5, maddələr 825, 846, 852, № 6, maddələr 1035, 1046, № 8, maddələr 1395, 1401, № 11, maddə 1700; 2020, № 3, maddələr 238, 240, 241, № 5, maddələr 540, 564, № 6, maddələr 691, 709, № 7, maddələr 863, 880, 884, № 8, maddələr 1027, 1032, № 9, maddə 1155, № 11, maddə 1359, № 12 (I kitab), maddə 1484; 2021, № 1, maddə 36, № 4, maddə 317, № 5, maddə 444, № 6 (I kitab), maddələr 565, 575, № 7, maddələr 724, 728, 741, № 10, maddə 1101, № 12, maddələr 1407, 1423; 2022, № 1, maddə 28, № 2, maddə 111, № 4, maddələr 313, 323, № 5, maddə 473, № 8, maddələr 837, 861, 897; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 30 dekabr tarixli 1952 nömrəli, 2023-cü il 12 yanvar tarixli 1964 nömrəli, 14 yanvar tarixli 1978 nömrəli, 31 yanvar tarixli 2009 nömrəli, 1 fevral tarixli 2012 və 2018 nömrəli, 4 fevral tarixli 2023 nömrəli fərmanları) 5.54-cü bəndində "Energetika Nazirliyi" sözləri "İqtisadiyyat Nazirliyi" sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 10 mart 2023-cü il

Ceyhun Bayramovun BMT Baş katibinə ünvanladığı məktub Təhlükəsizlik Şurasının və Baş Assambleyanın sənədi kimi yayılıb

Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovun Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin İrqi Ayrı-Seçkililiyin Bütün Formalarının Ləğv Edilməsi haqqında beynəlxalq Konvensiyanın tətbiqi ilə bağlı məhkəmə işləri üzrə 2023-cü il 22 fevral tarixli qərarı ilə bağlı BMT Baş katibinə 27 fevral tarixində ünvanlandığı məktub Təhlükəsizlik Şurasının və Baş Assambleyanın sənədi kimi yayılıb.



Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidməti İdarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, məktubda Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin qərarları şərh olunur və Ermənistanın əvvəlki qərar üzrə pozuntuları diqqətə çatdırılır. Bir qrup azərbaycanlı ekofəalın Xankəndi-Laçın yolunda keçirdiyi etiraz aksiyalarının guya "Azərbaycan hökuməti tərəfindən təşkil olunduğu" və "Azərbaycanın təbii qazın və sair kommunal xidmətlərin (məsələn, elektrik enerjisi və internet) verilməsinə mane olduğu" barədə Ermənistanın iki əsas iddiasının Məhkəmə tərəfindən rədd edilməsi faktı məktubda diqqətə çatdırılır. Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin guya Ermənistanın vəsatətini təmin etdiyi barədə əsassız iddia ilə bağlı məktubda vurğulanır ki, Məhkəmənin müvəqqəti tələbi Ermənistanın tələbi ilə eyni deyil və Məhkəmənin qənaəti budur ki, Azərbaycan Laçın yolunda "fəsiləşiz hərəkəti təmin etmək..." deyil, yalnız "öz ixtiyarında olan bütün tədbirləri görməlidir". Məhkəmə, eyni zamanda Ermənistanın yolboyu hərəkətin "sərbəst" olması və "bütün" şəxslər, yük və nəqliyyat vasitələri üçün təmin olunması ilə bağlı iddiasını da qəbul etməyib. Bununla da Laçın yolu ilə hərəkətin heç bir nəzarət olmadan həyata keçirilməsinin qeyri-məqbul olduğu barədə Azərbaycanın mövqeyi dolayısı yolla Məhkəmənin qərarında nəzərə alınıb. Bu qərar bir daha sübut edib ki, Azərbaycan hökuməti vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin Laçın yolunda etiraz aksiyası ilə bağlı heç bir məsuliyyət daşımır və onların legitim etiraz hüquqlarının qarşısının alınmasına məcbur edilib bilməz. Bununla yanaşı, Məhkəmə Ermənistanın yoldan "azad istifadə" etmə tələbini dəyişdirməklə, əslində Laçın yolundan hərbi və iqtisadi məqsədlər üçün sui-istifadə edilməsinə

qarşı olduğunu diqqətə çatdırıb. Məktubda Laçın yolundan sui-istifadə halları diqqətə çatdırılır və Azərbaycanın səlahiyyətləri çərçivəsində yoldan istifadənin təhlükəsizliyinə zəmanət verdiyi, nə Azərbaycan hökumətinin, nə də etirazçıların yolda hərəkətə maneçilik törətmədikləri vurğulanır. Məktubda, həmçinin Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin və Rusiya sülhməramlı kontingentinin avtomobillərinin keçidi barədə məlumat təqdim olunur, 3000-dən çox avtomobilin yoldan istifadəsinin "blokada" və "gərgin humanitar" vəziyyət barədə iddiaların əsassız olduğunu sübut etdiyi bildirilir. Laçın yolundan istifadənin qanuni və şəffaf olması, yoldan sui-istifadə hallarına yol verilməməsi, bu səylərin tərkib hissəsi kimi, Laçın yolunun başlanğıcında sərhəd nəzarət-keçid məntəqəsi yaradılması təklifi məktubda xüsusi olaraq vurğulanır. Ermənistanın bu təklifdən heç bir əsas gətirmədən imtina etməsinin Ermənistanın Laçın yolunda şəffaflıqda maraqlı olduğunu və sui-istifadə hallarını davam etdirmək niyyətinin göstəricisi olduğu diqqətə çatdırılır. Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin BMT Baş katibinə məktubunda Ermənistanın Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin 2021-ci il 7 dekabr tarixli qərarını hələ də yerinə yetirmədiyi xatırlanır. Belə ki, Ermənistanın Məhkəmənin qərarına zidd olaraq, ərazisində Azərbaycana qarşı etnik zəmində nifrət və ayrı-seçkilik aşılmasının qarşısını almadığı, VoMA və POGA kimi hərbiləşmiş qruplaşmaları ləğv etmədiyi məktubda qeyd olunur. BMT Baş katibinə ünvanlanmış, Təhlükəsizlik Şurasının və Baş Assambleyanın sənədi kimi yayılmış məktub ilə bu keçid vasitəsilə tanış olmaq olar.

Azərbaycan İnvestisiya Holdinginin Müşahidə Şurasının iclası keçirilib



Martin 10-da Azərbaycan İnvestisiya Holdinginin (AİH) Müşahidə Şurasının iclası keçirilib.

Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, Azərbaycan Respublikasının Baş naziri, Azərbaycan

İnvestisiya Holdinginin Müşahidə Şurasının sədri Əli Əsədovun sədrliyi ilə keçirilən iclasın gündəliyində holdingin

idareəetməsinə verilmiş portfel şirkətlərinin 2022-ci ildəki fəaliyyətinin yekunlarına dair hesabatı, o cümlədən maliyyə nəticələri, portfel şirkətləri üçün əsas səmərəlilik göstəricilərinin müəyyənləşdirilməsi və büdcələmə prosesinin planlaşdırılması qaydaları, "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC, "AzerGold" QSC, "Bakı Metropoliteni" QSC, "BakuBus" MMC və "Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı" QSC-nin korporativ idarəetmə standartları və digər cari məsələlər ətrafı müzakirə edilib.

Azərbaycan İnvestisiya Holdinginin İdarə Heyətinin sədri Mətin Eynulayevin və Baş icraçı direktoru Ruslan Əlixanovun məruzələri dinlənilib.

İclasın məzmununda müzakirə olunan məsələlər barədə qərarlar qəbul edilib və holdingin İdarə Heyətinə müvafiq tapşırıqlar verilib.

"Xalq qəzeti"

Bolqarıstan Prezidenti Rumen Radev Azərbaycana işgüzar səfərə gəlib

Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Rumen Radev X Qlobal Bakı Forumunda iştirak etmək üçün martın 10-da Azərbaycan Respublikasına işgüzar səfərə gəlib.

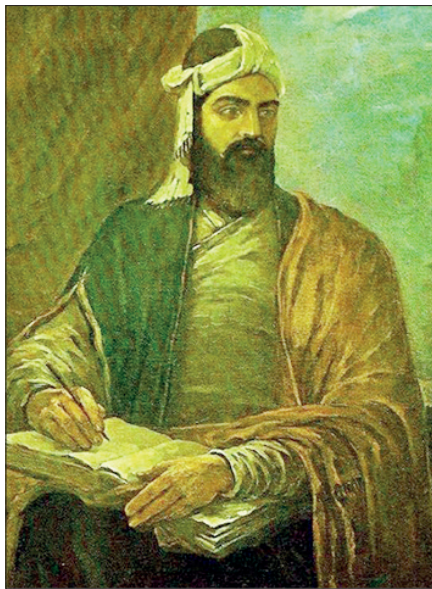


Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda Bolqarıstan Prezidentini Azərbaycanın kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov və digər rəsmi şəxslər qarşıladılar.

AZƏRTAC

Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilən "Dünya bu gün: Çağırışlar və ümidlər" mövzusunda X Qlobal Bakı Forumu dünyanın diqqət mərkəzində qalmaqdadır. Neçə gündür ki, Bakı dünyanın nizam və əmin-amanlıq məramlı beyinlərinin zəka və duyğu paytaxtına çevrilib. Martin 9-da forumun açılış mərasimində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dərin məzmunlu çıxışı ilə hər birimizin qəlbinə tükənməz qürur hissi ilə doldurub.

Gəncə Nizaminin kimliyinin möhürüdür



nın təzahürüdür".

Çıxış edən digər nətiqlər global dünya nizamını təhdid edən mühüm problemlərdən, o cümlədən dünyada təhlükəsizliyin və sülhün təmin olunması üçün perspektivlərdən danışmağın vacibliyini vurğulayıb, maraqlı təkliflər ediblər. Eyni zamanda onlar dahi Nizaminin kimliyinə və yaradıcılığına bələdçilikliyini nümayiş etdiriblər. Məsələn, Latviya Respublikasının Prezidenti Egils Levits Azərbaycanın dahi şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvi haqqında da səmimi fikirlər söyləyib: "Dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvi Azərbaycanın hazırkı hüduqlarından xeyli kənarda insanları şövqləndirirdi. Onun söylədiyi fikirlər məhz həmin qədim dövrdən bu günə qədər dünyadakı xalqlar arasında qarşılıqlı anlaşmanı və həmrəyliyi təşviq edirdi".

Timor-Leste Demokratik Respublikasının Prezidenti Jose Ramos Horta isə deyib: "Bu ölkə bizə enerji verir, bizi ilhamlandırır. Necə ki, biz bunu dahi şair və filosof Nizami Gəncəvinin yaradıcılığında görmüşük".

Bütün bunlar möhtəşəm bir beynəlxalq tədbirdən İrana verilən növbəti tutarlı cavabdır. Həqiqətən də sivilizasiyalararası dialoqun davam etdirildiyi, iqlim dəyişikliyi, ərzaq təhlükəsizliyi və digər global məsələlərin müzakirə olunduğu bir forumla bağlı könül bulandırən "səfsəfə"lər irəli sürmək nə dərəcədə yerinə düşürmüş?

Azərbaycanın dövlət başçısının dedi-yi kimi, iştirakçılarının təmsilçilik səviyyəsi və intellektual potensialı aparıcı beynəlxalq konfranslara uyğun gələn foruma 60 ölkədən 350 iştirakçı gəlib. Proqramı Yaxın Şərqi, Afrikani və Qərbi Balkanları əhatə edən, müzakirələrin səviyyəsi kifayət qədər yüksək olan tədbirə kölgə salmaq istəyənlər qeyd edilən fondakı aktual məsələləri görməzdən gələrək, Nizaminin milli kimliyi barədə yersiz mülahizələr söyləməklə heç nəyə nail ola bilməzlər.

Bu da var ki, hansı dildə yazmasından asılı olmayaraq, Nizaminin bütün varlığı və ruhu ilə türk olduğunu dəlillərlə inkar edə bilməyən yalançı "təəs-sübkeş"lər məcbur olub onun farsca yazdığı əsərlərin məğzini təhrif etməyə çalışıblar. Elə İranda keçirilən seminarlar da buna nümunə edir. Guya, sübut etmək istəyirlər ki, qədimdən hamı Şimali Azərbaycanda, Gəncədə farsca danışmış, sonradan türk olublar və Nizami Gəncəvi də farsdır. İran mənsublarının niyyəti budur ki, Cənubi və Şimali Azərbaycan türklərinin irsini bu yolla təhrif edib, məniməsinsinlər.

Nizami heç hər hansı bir fars şəhərinə səyahət də etməyib, axı. Odur ki, keçməz, bəradər, keçməz! İsrarınız hədərdirdi! Mizan-tərəzinə pozmaq istəyən heç kəs "izzü-ehişamı" Gəncəyə bağlı olan Nizaminin nizamını dağıda bilməz! Gəncə Nizaminin kimliyinin və haralı olmasının təkzibedilməz tarixi möhürüdür.

ƏLİ NƏCƏFXANLI,
"Xalq qəzeti"

Ədliyyə naziri Oğuzda vətəndaşlarla görüşüb

Ədliyyə naziri Fikrət Məmmədov martın 10-da Oğuz rayonunda ədliyyə fəaliyyəti ilə bağlı Oğuz, Qəbələ, Ağdaş və digər rayonlardan olan vətəndaşlarla görüşüb.

Görüşdə hər bir vətəndaşın müraciəti diqqətlə dinlənilib, qaldırılan məsələlərlə bağlı nazirliyin məsul işçilərinə aidiyyəti tapşırıqlar verilib. Vətən müharibəsi iştirakçılarına və şəhid ailələrinə xüsusi həssaslıqla yanaşaraq qayğıları ilə maraqlanılib.

Səfər zamanı ədliyyə naziri yerli məhkəmə və ədliyyə orqanlarının iş şəraiti ilə tanış olub, ədliyyə işçiləri və hakimlərlə görüş keçirib.

Eyni zamanda, qarşıda duran vəzifələr müzakirə olunaraq işin Prezident İlham Əliyevin tələblərinə uyğun təkmilləşdirilməsi, vətəndaşlara layiqli xidmət göstərilməklə məmnunluğun yük-



səldilməsi, etik davranış qaydalarına dönmədən əməl olunması, məhkəmə qərarlarının ədalətliliyinin və icrasının

təmin olunması ilə bağlı müvafiq tapşırıq və tövsiyələr verilib.

Q.QASIMOV, "Xalq qəzeti"



İranın Nizami qısqancılığı – böyük şairi də buxovlamaq?

Tehranın molla teokratiyasının növbəti Azərbaycan qəzəbi

İranın Nizami Gəncəvi ilə bağlı qısqancılığını Azərbaycana qarşı anti-təbliğat ritorikasına əlavə etməsi, ilk baxışdan, o qədər təəccüblü sayılmamalıdır. Zaman-zaman bu kimi halların şahidi olmuşuq. Görünür, qismətimizdə dahi şairin adını daşıyan Nizami Gəncəvi adına Beynəlxalq Mərkəzin təşkilatçılığı ilə keçirilmiş X Qlobal Bakı Forumuna qısqancılığı görmək də var imiş.

Böyük ehtimalla, qısqancılıq həm də ondan irəli gəlir ki, belə bir mötəbər tədbirdə İranın, az qala, din qardaşı səviyyəsinə qaldırdığı Ermənistan əleyhinə fikirlər səsləndi. Nizami fars molla rejiminin nəzarində, bu rejimin düz əməli təsəvvür edə bilmədiyi ucalıqdırsa, görünür, o ucalıqdan İrəvana münasibətdə əks düşüncələrin söylənməsi saqqallı teokratlarda qıcıq doğurub. Neynəsinsin, Ermənistanla görə əsirlər, ölkənin qayğısına qalılar və qorxurlar ki, obrazlı desək, erməni millətçiliyi Nizami ucalığının tərənnüm edildiyi tribundan yerə düşüb param-parça olar. Rejimə bu anarxizmi ayaqda tutmaq lazımdır axı! Mollalar başqa cür fikirleşə bilməyəcək qədər qısırdırlar!

Başla düşə bilmirlər ki, Nizami Gəncəvi adına Beynəlxalq Mərkəzin qarşısına qoyduğu məqsədlər şairin daşıyıcısı və öz yaradıcılığı ilə fəal təbliğatçısı olduğu humanizmə, insani dəyərlərə yönəldir. Ermənistan isə bu dəyərlərə qənim kəsilmiş qövmin daşıyıcılığının dövlət adı ilə bir araya gəldiyi sınıq mexanizmdir. Hazırda İran siyasəti o mexanizmin salxaq çarxları altında qalıb məhv olmaqdadır. Mollalar bunun fərqində deyillər. Heç olmasınlar və acı sonluqlarını gətirməkdə davamlı olsunlar. Biz də erməni vandalizminin bəşəri dəyərlərə düşmən kəsilmiş qatllarını işfə etməkdə qətiyyəti olacağıq. Bu qətiyyət həm də Nizami ruhuna ehtiramımızdır.

Bəli, mollalar onu da başa düşə bilmirlər ki, Nizami adına iddialılıq onun irsinin dərinə təbliğinə yönəlib. O irsin mənim-sənliyi isə hazırkı İran dövlətinin yoxluğu. Axı Nizami irsi terrordan, zülmədən,

təfriqədən, məzhəbçilikdən uzaqdır, ilahi mahiyyət daşıyan misilsiz incidir. Mövcud rəkursdan yanaşsaq, başa düşmək olmur ki, klerikalların mütərəqqi dəyərlər nəyinə lazımdır? Onsuz da ona riayət etmirlər. Müqəddəs İslam dininin əhkamlarına riayət etmədikləri, dünyada dinimizə hər cür ləkələrin salınmasına, çamurların atılmasına rəvac verən hərəkətlərə yol verdikləri kimi. Hərçənd, Nizami irsi mollalara bəlkə də lazımdır. Onlar bütün mütərəqqi amallarla olduğu kimi, Nizami böyüklüyü ilə də manipulyasiya istəyinə düşə bilirlər. Axı bu manipulyasiya onların mahiyyətindən irəli gələn dayazlıqdır.

İranın fars rejiminə Nizami zirvəsinə iddia etmək həmin zirvədən qonşularına baxmaq üçün lazımdır. Söhbət yuxarıdan aşağı baxmaqdan, xudbinlikdən, ədəbzılıqdan gedir. Nəzərə alaq ki, rejim ucalığı yalnız belə yanıtmazlıqlar naminə arzulanmaq qabiliyyətindədir. Onu da nəzərə alaq ki, özündə malik olmayan nəyəsə iddia etmək ağır xəstəlikdir, psixi pozuntu halıdır. Təəssüf ki, alın yazımızda iki belə qonşu ilə əhatə olunmaq qisməti var. Biri Ermənistan, o biri İran.

Bəli, İranın Nizami iddiası psixi pozuntu halının təzahüründən başqa bir şey deyil. Əgər İslam respublikası, həqiqətən, böyük söz dühasına hörmətlə yanaşmaq prioritet seçsəydi, onun adını özünün anti-Azərbaycan ritorikasına daxil etməzdi. Axı Azərbaycan Nizamini yüksək tutmaqla məşğuldu. Gözəl iş görür. Buna qarşı niyə əks mövqe tutulsun ki?

Nizami Allah sevgisinin ilahiləşmiş bədi təyinatıdır. Bakıda ənənəvi olaraq keçirilməkdə olan forumlarda bu-

nun təşviqatı aparılmaqla dünya düzəninə münasibət ortaya qoyulur, sülh, bəriş çağırışları edilir. Belə yanaşmaya münasibətdə əks mövqe ortaya qoymaq yalnız iblisə təfəkkürün zay məhsulu ola bilər.

Nəhayət, Nizami yaradıcılığı Azərbaycanın, Azərbaycan türkünün mənəvi düşüncə saflığının bariz təzahürü olmaqla yanaşı, eyni zamanda bəşəriyyətin nəhəng mirasıdır. Azərbaycan onun adını dünyaya çatdırır, onu dünya klassik ədəbiyyatının incisi kimi tanıdır. Bəs, İran? Ölkə indiyədək Nizamini beynəlxalq miqyasda təbliğ edibmi? Xeyr! Dahi şairin yaradıcılığının humanizm qavramı ilə bağlı hər hansı iş görübmü? Əlbəttə, yox. Çünki bu işlərin həyata keçirilməsi üçün Nizamini duymaq, hiss etmək vacibdir. Mollaların duyduqları tənqidatdır, pislilikdir...

Bu qənaətə gəlirik ki, bütün mütərəqqiliklərə düşmən kəsilmiş fars molla rejimi dahi şairi də, belə demək mümkünsə, buxovlanmış görməkdən həzz almaq istəyir. İranda yazmaq xalqları buxovlamaqdan, onları zülmə və istibdadla məhrum etməkdən həzz aldığı kimi.

İranın bütün cəhdləri mənasızdır, səmərəsizdir. Vurğuladığımız kimi, Nizami Gəncəvi adına Mərkəz dünyada böyük fikir dühasını Azərbaycan xalqının mənəvi sərvəti olaraq çox uğurla təqdim və təbliğ etməkdədir. Prezident İlham Əliyevin isə X Qlobal Bakı Forumunda dedi-yi kimi, Nizami müdrikliyi və istedadı Azərbaycan xalqının istedadının və müdrikliyinin təəcəssümüdür. Nizami xalqımızın dünya mədəniyyətinə, ədəbiyyatına, söz və fikir aləminə bəxş etdiyi sərvətdir. Bu sərvət xalqımızın böyüklüyünü dəim vurğulayacaqdır. Azərbaycan həmişə zirvələrdə olacaqdır. Buna inşallah deyib, xeyir-duamızı imzamızla təsdiqləyirik.

AMİN

Azərbaycan və Latviya: Dost ölkələr, strateji tərəfdaşlar

Azərbaycanla Latviyanın münasibətlərinin tarixi keçmiş SSRİ dövründən başlayıb. Həmin dövəmdə iki respublika arasında iqtisadi və mədəni əlaqələr formalaşıb. Müstəqillik illərində isə münasibətlər yeni mərhələyə qədəm qoyub. Azərbaycanın və Latviyanın müstəqil subyektlər kimi iqtisadi-siyasi münasibətlərin dərinləşdirilməsinə, qarşılıqlı maraqların təmin olunmasına xidmət edən təşəbbüslərlə çıxış etməsi gələcək əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar açıb.

Ötən müddətdə ölkələrimiz arasında əməkdaşlığa təkan verən münasib hüquqi baza yaradılıb. Bu baxımdan, Azərbaycan və Latviya hökumətləri arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq prinsipləri haqqında Saziş, habelə gəlirlərə və əmlaka görə vergilərə münasibətdə iqlat vergitutmanın aradan qaldırılması və vergidən yayınmanın qarşısının alınması haqqında Konvensiyanı qeyd etmək olar.

Son illər Azərbaycanla Latviya arasında hökumətlərarası komissiyalar çərçivəsində də qarşılıqlı iqtisadi əlaqələrə təkan verən bir sıra mühüm layihələr həyata keçirilib. Eyni zamanda, ölkələrimiz regional təşkilatlar, o cümlədən, Baltik–Qara Dəniz–Xəzər hövzəsi regionunda integrasiya proseslərinin intensivləşdirilməsi üçün Baltik Dənizi Dövlətlərinin Şurası çərçivəsində uğurla əməkdaşlıq ediblər.

Eyni zamanda, Azərbaycan və Latviya arasında qarşılıqlı investisiya qoyuluşu sahəsində fəal əməkdaşlıq həyata keçirilib. Belə ki, 1995-2022-ci illərdə Latviya Azərbaycan iqtisadiyyatına 1 milyard dollar investisiya qoyub. Azərbaycan isə öz növbəsində Latviya iqtisadiyyatına 166 milyon dollar məbləğində investisiya yönəlib.

Latviya Respublikasının Prezidenti Egils Levitsin martın 8-də Azərbaycana işgüzar səfəri əlaqələrin intensivləşdirilməsi baxımından yeni mərhələnin başlanğıcı kimi dəyərləndirilə bilər. Rəsmi qarşılanma mərasimindən sonra dövlət başçıları arasında keçirilən məhdud tərkibdə görüş zamanı beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq məsələləri, iqtisadi-ticarət münasibətlərin genişləndirilməsi, hökumətlərarası komissiyaların fəaliyyəti, Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində aparılan bərpa-quruculuq işlərində Latviya şirkətlərinin iştirakı, bərpaolunan enerji, turizm, İKT, süni intellekt və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Martın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Latviya Respublikasının Prezidenti Egils Levits metbuata bəyanatlarla çıxışları zamanı iki ölkə arasında əlaqələrin bugünkü səviyyəsinə və gələcək inkişaf perspektivlərinə toxunublar. Ölkələrimiz arasında münasibətlərin çox uğurla inkişaf etdiyini vurğulayan Prezident İlham Əliyev deyib: "Latviya və Azərbaycan strateji tərəfdaşlardır. Strateji Tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə bir neçə il bundan əvvəl imzalanıb. Biz həqiqətən strateji tərəfdaş kimi addımlar atırıq. Çox fəal birgə iqtisadi komissiyamız var. O, dövrü olaraq görüşlər keçirir. Yadımdadır, sonuncu dəfə belə görüş ötən il baş tutub... Bir sözlə, Lat-



viya Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında sıx əməkdaşlıqda hər zaman çox mühüm və müsbət rol oynamışdır".

Latviya Respublikasının Prezidenti Egils Levits isə 2022-ci ildə ölkələrimiz arasında iqtisadi münasibətlərdə müsbət tendensiyanın olduğunu diqqətə çatdıraraq deyib: "İkiterəfli səviyyədə əlaqələrlə bağlı demək istədim ki, Avropa İttifaqının üzv dövləti kimi Latviya Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında sıx əməkdaşlıqda maraqlıdır... Biz, həmçinin bərpaolunan enerji sahəsində daha sıx əməkdaşlıq etmək arzusundayıq. Biz İKT, ağıllı enerji, yaşıl texnologiyalar və artıq qeyd etdiyiniz kimi, nəqliyyat və daşımalar sahəsində imkanların nəzərdən keçirilməsində maraqlıyıq".

Latviya Prezidenti Egils Levits səfər çərçivəsində Bakıda Azərbaycanın və Latviyanın iş adamları ilə görüşüb. Bu tədbirin iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafına töhfə verəcəyinə əmin olduğunu söyləyən Prezident Egils Levits bildirib ki, NATO və Avropa İttifaqının üzvü olan Latviya Azərbaycanı iqtisadi əlaqələrdə yaxın tərəfdaş kimi görür. Ölkələrimiz arasında yaxın qarşılıqlı əlaqələrin mövcud olduğunu vurğulayan Latviya Prezidenti iqtisadi sahədə əlaqələrin gələcəkdə daha da genişləncəyinə ümidvar olduğunu bildirib.

Azərbaycanın Latviyanın əsas ticarət tərəfdaşı olduğunu deyən Latviya Prezidenti diqqətə çatdırıb ki, pandemiya sərhədlərin bağlanması nəticəsində pozulan tədarük zəncirlərini bərpa etməyin vaxtı yetişib. Onun sözlərinə görə, bu, iqtisadi-ticarət əlaqələrin daha da inkişafı üçün əsas, iki ölkə arasında sıx əməkdaşlıq nümunəsi olacaq.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycanla Latviya arasında qarşılıqlı ticarət döviyyəsi üzrə göstəricilər əvvəlki illərdə o qədər də yüksək olmasa da, son zamanlar bu sahədə mühüm irəliləyiş müşahidə olunur. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, 2022-ci ildə iki ölkə arasında ticarət döviyyəsinin həcmi əvvəlki ilə müqayisədə 70 faizdən çox artaraq 46 milyon dollara çatıb. Bu barədə Azərbaycan Respublikasının İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyinin (AZPROMO) icraçı direktoru Yusif Abdullayev məlumat verib. O bildirib ki, ötən il Latviyaya ixrac, demək olar ki, üç dəfə artaraq 28 milyon dollar təşkil edib. Latviyaya ixracın 98 faizi qeyri-neft sektorunun payına düşüb. Bu, o demək-

dir ki, Latviya qeyri-neft məhsullarımızın idxalı baxımından Şimal-Şərqi Avropada mühüm ölkədir.

Hazırda Azərbaycanda 16-ya qədər Latviya şirkəti fəaliyyət göstərir. AZPROMO-nun rəhbəri Yusif Abdullayevin dediyinə görə, bu şirkətlərin əksəriyyəti nəqliyyat sahəsində çalışır. Bununla yanaşı, Prezident Egils Levitsin iş adamları ilə görüşü zamanı Latviya şirkətləri işğaldan azad olmuş ərazilərə dəvət edilib. Y.Abdullayev qeyd edib ki, Latviya şirkətləri Qarabağ və Şərqi Zəngazura da sərmayə yatırma bilərlər.

Latviyanın İnvestisiya və Biznesin İnkişafı Agentliyinin baş direktoru Kaspars Rozkalns qeyd edib ki, Latviya və Azərbaycan rəqəbatdəvamlı məhsulların birgə istehsalını yarada bilər və bu məhsulları Avropa bazarlarına çıxarmaq asan olar. Latviya şirkətlərinin gələcəkdə məhsulları Avropa bazarına çıxarmaq üçün Azərbaycanla birgə istehsal üzrə əməkdaşlıq etməkdə maraqlı olduğunu vurğulayan K. Rozkalns bununla bağlı 5 prioritet sahənin mövcudluğunu diqqətə çatdırıb.

Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi İdarə Heyətinin (KOBİA) sədri Orxan Məmmədov isə Azərbaycanın və Latviyanın işgüzar dairələri ilə keçirilən görüşdə deyib ki, rəhbərlik etdiyi agentlik öz təcrübəsini Latviya ilə bölüşməyə hazırdır. Onun sözlərinə görə, ağıllı şəhər konsepsiyası Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində həyata keçirilən uğurlu layihədir.

Martın 9-da Azərbaycan Respublikasının İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyi və Latviyanın İqtisadi İnkişaf Agentliyi arasında Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Yeni sənədi ölkəsinin Azərbaycanla iqtisadi əlaqələrinin inkişaf etməsinin nümunəsi kimi dəyərləndirən Latviya Prezidenti qeyd edib ki, Anlaşma Memorandumu Latviya şirkətlərinin Azərbaycanda, Azərbaycan şirkətlərinin isə Latviyada daha geniş fəaliyyət göstərməsi üçün yeni imkanlar açacaq.

Göründüyü kimi, yaxın illərdə ölkə arasında ticarət-iqtisadi əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi nəzərdə tutulur. Yeni Anlaşma Memorandumu isə bu baxımdan hüquqi baza rolunu oynayacaq.

Mirbağır YAQUBZADƏ,
"Xalq qəzeti"

"Freedom House" hüquq müdafiə təşkilatı "Dünyada Azadlıq-2023" növbəti illik hesabatını açıqlayıb. Gözlənilirdi ki, Azərbaycanın adı "azadlıqsevərlər" reytingində yenə də arxa sıralardadır. Diqqət yetirək, reytingdə ölkəmizi Cənubi Sudan, Türkmənistan, Suriya, Tacikistan, Əfqanıstan kimi ölkələr qabaqlayır. Bizimlə eyni sırada isə Çin, Myanma və Yəmənlər gəlir.

Yəqin, diqqətli oxucular adlarını çəkdiyimiz ölkələrlə Azərbaycanın müqayisəsinin düzgün olmadığını fərqlənə bilərlər. Elə hər şey də, məhz, bundan yaranır. Yəni, istər-istəməz Azərbaycanın həmin ölkələrlə eyni sıraya qoyulması onu göstərir ki, "Freedom House"-nin hesabatında ciddi qərəz var. Əlbəttə, qərəz də siyasi məqsəddir və bundan söz açacağıq.

Yalnız onda deyil ki, nəyə görə belə bir missiyanı olan təşkilatı hansısa dövlət maliyyələşdirməlidir. Başlıca məqam bu faktın həmin qurumun mötəbərliyini bəribəşdən şübhələndirməsidir. Necə ola bilər ki, dünyaya azadlıq dərsi keçən bir təşkilat özü prinsip etibarilə azad deyil? Necə olur ki, illərdir fəaliyyət göstərən "Freedom House" özünümaliyyələşdirmə

"Freedom House"dan Azərbaycana qarşı növbəti qərəz

Yaxud "azadlıqsevərlərin" demokratiyaya xəyanətinə sözdər



Hələlik isə onu vurğulayaq ki, təşkilatın, ümumən, ayrı-ayrı ölkələrə yanaşması doğru deyil. Qurum bu və ya digər səbəbdən dünyada populyarlıq qazanıbsa, hazırda həmin populyarlığın məhsullarını, belə demək mümkündürsə, xərcləməklə məşğuldur. Tam arxayındır. Ona görə hesabat tərtib edərkən, ciddi yoxlanış aparmır, köhnə şablonlarla hərəkət edir, ağına-bozuna baxmadan rəqəmləri sıralayır. Yəni, "Freedom House" ciddi araşdırmalardan uzaqdır. Axi, hansı axmaq inanar ki, Cənubi Sudan, Əfqanıstan, Suriya Azərbaycanın daha azad ölkələrdir? Belə nəticəyə gəlmək mümkündür ki, təşkilatın rəhbərlərini, bu, qətiyyətlə maraqlandırır.

Azərbaycana gəldikdə, qeyd edərkən, ölkəmizdə "Freedom House", "Human Rights Watch" və sair bu kimi təşkilatların konkret informasiya mənbələri var. Həmin mənbələr, bir qayda olaraq, müxalif düşüncəni təmsil edən şəxslərdən təşkil olunub. Əlbəttə, müxalif fikirlər bölüşmək heç də qəbahət deyil. Ancaq təşkilat obyektivliyi hədəf seçibbsə, əks düşüncədə olan birinin baxışına etimad etməməli, fərqli yanaşmaları da nəzərə almalıdır. Onun yalnız bir mənbə ilə işləməsi, yumşaq desək, düzgün deyil.

Təcrübə göstərir ki, adlarını çəkdiyimiz hüquq-müdafiə təşkilatları işlərinə həssas yanaşırlar. Yeni onlar əvvəlcədən özləri üçün baxış müəyyənəşdirirlər, sonra da o baxış təsdiqləmək üçün həmin müxalif düşüncəli kəsime üz tuturlar.

Fikrimizin təsdiqi üçün Mətbuat Şurası İdarə Heyətinin üzvü Azər Həsərin vaxtilə media orqanlarından birinə açıqlamasındakı bir məqamı diqqətə çatdırıq: "2002-ci ildə Seneqaldə beynəlxalq tədbirdə iştirak edirdik. Oraya bu təşkilatın ("Freedom House" nəzərdə tutulur – red.) təmsilçisi olan bir xanım da gəlmişdi. Ona dedim ki, necə ola bilər, Azərbaycan azad olmayan ölkələr sırasındadır, amma Ermənistan yarımazad ölkələr sırasındadır. Çünki həmin illərdə Ermənistanda jurnalistlərə, media-ya qarşı çox dəhşətli hallar baş vermişdi. Jurnalistlərin məşinlərinə qumbara atılır, özlərinə atəş açılır, şiddətli döyülməyə məruz qalırdılar. Orada idarəçilik tamam imişdi. Bu misalları çəkərək ölkəmizdə belə durum yaşanmadığını söylədim. O da mənimlə razılaşdı. Ondən sonra iki və son dəfə olaraq 2003-cü ildəki hesabatda Azərbaycan yarımazad ölkə kimi təqdim olundu. Azərbaycanın reytingi qaldırıldı, amma Ermənistanınki aşağı salınmadı".

Əvvəldə haqqında söz açdığımız siyasi məsələlər üzərinə gələk. Daha doğrusu, "Freedom House"-un yanaşmasındakı siyasiliyə. Məlumdur ki, bu qurum ABŞ Dövlət Departamenti tərəfindən maliyyələşir. Elə bu faktın özü onun obyektivliyinə və şəffaflığına şübhə yaradır. Məsələ

resursu əldə edə bilməyib, şəffaf fəaliyyət yoluna qədəm qoymağı bacarmayıb? Əs-lində, suallar çoxdur. Maraqlıdır ki, əvvəllər bu təşkilat Birləşmiş Ştatlari, ümumiyyətlə, tənqid etmirdi. Səbəbi soruşulanda elə təqdimat aparılırdı ki, sanki, ölkədə demokratiya və insan azadlıqları pıq hədədir. Halbuki, belə deyil...

Bəli, qeyd etdiyimiz kimi, "Freedom House" siyasi məqsədlərlə "silahlanmış" təşkilatdır. Bu siyasilikdə erməni təəssüb-keşliyi də dayanır. Qurum ötən ilə dair hesabatında dünyada azadlığa və demokratiyaya mənfi təsir göstərən fəaliyyətlər sırasında Moskvanın Ukraynaya qarşı müharibəsindən əlavə, Tacikistan və Qırğızistan arasında sərhəd toqquşmalarını, habelə, "Azərbaycan qüvvələrinin Ermənistanla artan müdaxilələri"-ni göstərir. Sən demə, ölkəmizin öz ədalətini bərpa etmək iqtidarındakı sayələri demokratik prinsiplərə zidd imiş...

Bəli, indi görünür ki, nə üçün Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın sözünün əvvəli də, axırı da demokratiya-dır. Baş nazir hər cür həyasızlığını, Azərbaycana münasibətdəki ədalətsiz mövqeyini, sülh danışıqlarından yayınması demokratiyaya "əsaslandırır" və elə götürüdü formalaşdırır ki, sanki Ermənistanı müdafiə etmək bəşəri dəyərləri qorumaqdır. Yəqin buna görə "Freedom House" hesabatında Azərbaycanın Ermənistanla artan müdaxilələrini mənfi meyl kimi təqdim edir. Bu zaman dövlətlərin ərazi bütövlüyü prinsipi təşkilatın "başbilenlərinin" yadına, qətiyyətlə, düşmür.

Sonda bu qənaətdə gəlirik ki, "Freedom House" və digər bu kimi təşkilatların məqsədi heç də dünyada demokratiyanın və azadlığın, o cümlədən, digər təməl insan hüquq və azadlıqlarının keşiyində dayanmaq deyil, əksinə, bu dəyərləri manipulyasiya, siyasi məqsədlər naminə təzyiq pıredmetinə çevirməkdir. Bu, əlbəttə, konkret ölkələrə münasibətdəki aşkar qərəzdir. İndiki halda, Azərbaycana qarşı da qərəz var. Amma bir qədər geniş baxsaq, belə yaramaz yanaşma demokratiyanın və insan azadlıqlarının atributlarının dəyərdən düşməsi baxımından son dərəcə ziyanlıdır. Əgər bu prinsiplər adılarsa, onların ali səviyyədə qorunmasına ehtiyac duyulmasa, bəşəriyyət məhv və sürüklənəcək.

"Xalq qəzeti"

General Volkovun "gerçək missiyanı"

Moskvanın Qarabağda sülh yaratmaq üçün göndərdiyi hərbi kontingentin komandanı, ermənilərə "krışalıq" edən general-mayor Andrey Volkov, sən demə, Azərbaycanın bu dilbər guşəsinə qaz vurub-qazan doldurmağa gəlmiş...

Missiyanı qarşı duran tərəfləri ayırmaq, barışıq, sülh yaratmaq olan sülhməramlaların tərəf tutması, ədalətsiz davranması, qərəzli mövqedə durması bir tərəfə, boynuna düşən öhdəliyi, missiyanı şəxsi maraqlarına qurban verməsi, əslində, dünyanın mizan-tərəzinin tam pozulmasının əlamətidir. Rus generalının Qarabağımızda çıxardığı oyunların çeşidinə və miqyasına nəzər yetirəndə, hey-rətlənməmək olmur. Söhbət Qarabağda müvəqqəti yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlı kontingentinin (RSK) komandanı general-mayor Andrey Volkovdan gedir.

Cinayətin biznes şərikləri

General Volkov Qarabağdakı separatçı rejimin başında duranlarla yanaşı, erməni quldur dəstələri ilə də kifayət qədər sıx təmaslar yaradıb. Özünün müvəqqəti cavabdehlik zonası hesab etdiyi Qarabağda canlı və cansız hər şeyin alveri ilə məşğul olan məramı sülhədən uzaq general bölgəni qanunsuzluğun, xaosun hökm sürdüyü əraziyə çevirməklə həm də özü üçün cəzasızlıq mühiti yaradıb. Məhz general Volkov ermənilərin mis, qızıl yataqlarımızdan xammalın təhlükəsiz çıxarmalarını təmin edir. Təbii ki, o, bu işi təmənnasız yerinə yetirmir. Korrupsioner generalın yerli şərab emalı müəssisələrin-

dən də öz payını aldığı deyilir.

Volkovun icra etməli olduğu öhdəliyi ilə bir araya sığmayan əməlləri barədə Bakının məlumatı var, Moskvadakı sahiblərinin də həmçinin. Amma Bakının yolunu azmış generalın əvəzlənməsi ilə bağlı tələblər, nədənsə, Rusiya Müdafiə Nazirliyində qulaqardına vurulur. Bu da səbəbsiz deyil. "Biznesmen-general" yaqin ermənilərin əli ilə qazandığı pullardan Moskvadakı yüksək çinli sahiblərinin də payını göndərməmiş ki, Rusiya Müdafiə Nazirliyi bu səbəbdən martın 5-də və 7-də erməni silahlı quldurlarının Xəlfəli-Turşsu yolunda törətdiyi təxribatla bağlı məlumatında rıyakarcasına Azərbaycanı suçladı.

"Sülhməramlının" alternativ marşrutu – Xəlfəli

Deməli, rahat Xankəndi-Laçın "kommersiya yolu" əlindən çıxan general Volkov alternativ marşrut kimi Xəlfəli-Turşsu yolunu seçib. RSK-nin "bazarkom komandanı"-nın himayə etdiyi kriminal elementlər Ermənistanla və geriyə məhz bu dolanbac torpaq yolla gedib-gəlirmiş. Və erməni silahlı separatçıları zonaya daşıdıqları silah-sursatın, minaların təhlükəsizliyinə görə heç narahat olmayıblar. Çünki, bu təminatı onlara sınaqdan çıxmış biznes tərəfdaşları – general Andrey Volkov ve-

rirdi. Axi, o, Xankəndiyə gəlib-gedən hər maşına görə cinayət ortaqlarından haqq alırdı.

Əlbəttə, belə uzun müddət davam edə bilməzdi. Azərbaycan tərəfinə Ermənistan Qarabağ iqtisadi rayonuna qanunsuz silah-sursatın, minaların, digər hərbi ləvazimatların daşınması faktları məlum olanda, Bakı Xəlfəli-Turşsu kəndarası yolunda qəfil yoxlama həyata keçirmək qərarına gəldi. Bu barədə RSK-nin komandanlığı da məlumatlandırılmışdı. Nəticədə nə gördük? Qarabağda xəlvətli yolla silah daşıyan erməni təxribatçılar bizim hərbiçilərə atəş açdılar və ordumuzun iki əsgəri həlak oldu. Quldurlardan üçü isə yerində cəməhv edildi.

Volkov nə birincidir, nə də axırncı

Qarabağ münəqişəsinin nizamlanması prosesində Rusiyanın bəzi generaları iştirak ediblər. Onların əksəriyyəti fəaliyyətləri və davranışları ilə sübut edib ki, azərbaycanlılar üçün müqəddəs sayılan bu torpaqda sülhün bərqərar olması üçün bitərəf və qərəzsiz olmaq mümkündür. İndi erməni quldurlarının biznes ortağına çevrilmiş general Volkovun yadına onlardan yalnız birini – Vladislav Safonovu salmaq istərdik. Zabit şərefini hər şeydən üstün tutan general-mayor Safonov xidməti borcuna sədaqətli, təmənnasızlığı və prinsipi-allığına görə həmkarları kimi, camaatımız da ona "dəmir general" ləqəbini vermişdi. O, 1988-1990-cı illərdə keçmiş DQMV-də

Moskvanın səlahiyyətli nümayəndəsi olaraq vilayətdə yaşayan soydaşlarımızın erməni başqınlarından müdafiəsi üçün böyük və xeyirxah işlər görmüş general idi. Məhz onun ədalətli və prinsipial mövqeyi sayəsində həmin illər Qarabağda nisbi sabitlik qorunub saxlanılırdı.

Vladislav Safonov kimi Andrey Volkov da general-mayordur. Amma ikinci qul-

durlarla, oğrularla işbirliyinə gedən, zabıt şərefini ayaqlar altına atan, o boyda dövlətin mundirini və paqonunu pula satan generaldır...

Rusiyanın bölgədə müvəqqəti yerləşdirdiyi sülhyaratma kontingenti ermənilərlə hansı oyunlardan çıxarsa-çıxсын, Azərbaycanın Ermənistanla təmas xəttində özünün sərhəd-keçid məntəqələrini qurmasına mane ola bilməyəcəklər.

İmran BƏDİRXANLI,
"Xalq qəzeti"

*** Məqalədə "Caliber.Az" saytında gedən faktlardan istifadə olunub.**

Ekspert rəyi

Rasim MUSABƏYOV,
politoloq:

– Rusiya hərbiçiləri dünyanın harasında xidmət etmələrindən asılı olmayaraq, öz missiyalarından kənər, alver, kommersiya ilə məşğul olublar. Bu mənada Rusiyanın Qarabağdakı sülhməramlı kontingentinin başçısı general Volkov da istisna deyil. Onun erməni separatçıları ilə müxtəlif səpkili şübhəli işbirliyi barədə rəsmi Bakının da məlumatı var və bu barədə lazımi instansiyalara müəyyən xəbərdarlıqlar da edilib. Amma onun qanuni missiyanı ilə deyil, təxribatçı fəaliyyətlə məşğul olmasına görə kim cavabdehlik daşıyır? Rusiya Müdafiə Nazirliyi. Məgər Moskvanın o idarəsində əyləşənlər ələxə, məsuliyyət və peşəkarlıq məsələlərində Volkovdan çox irəlidedir? Onlar hələ ötən əsrin 90-cı illərində



dən bu cür işlərlə məşğuldurlar. Yəni deyirəm, Rusiya hərbiçiləri istər Qarabağ olsun, istərsə də dünyanın digər qaynar nöqtəsi, münəqişə ocağı kimi, hara üz tutublarsa, orada silahlı alveri, kommersiya ilə məşğul olublar. Ona görə də, general Volkovun ermənilərlə gizli sövdələşməyə getməsi, şərab emal edənlərdən, qızıl, mis çıxaranlardan haqq alması, bunun əvəzində ermənilərin Qarabağda silah-sursat daşımalarına şərait yaratması qətiyyətlə təcəccüblü deyil.

Heydər Əliyev – Süleyman Dəmirəl fenomeni

I yazı

Türkiyə və Azərbaycan arasındakı əlaqələrin inkişaf səviyyəsinin durmadan yüksəlişi analoqu olmayan reallıqlardandır. Ulu öndərin dəfələrlə dediyi kimi, eyni kökdən olan xalqlarımız öz tarixi dostluğuna, ənənələrinə həmişə sadıq olmuş və bu ənənələr xalqlarımızın dilini, dinini, mədəniyyətini yaşatmışdır. Məhz bunlara görə Türkiyə ilə Azərbaycan arasında olan dostluq əlaqələri xüsusi xarakter daşıyır.

İlk növbədə, tarixi təməllərə söykənən bu əlaqələr bu günümüzün geosiyasi gerçəklikləri baxımından da olduqca önəmli və zəruri olmuşdur. XX əsrin əvvəllərində baş verən tarixi hadisələr bu əlaqələrin möhkəmlənməsində xüsusi əhəmiyyət kəsb etmişdir. 1918-ci ilin 28 mayında müsəlman Şərqiində ilk demokratik dövlətin – Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasında Türkiyə yaxından iştirak etmişdir. Məhz Türkiyənin dəstəyi ilə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi təmin olunmuş, bolşeviklərin və daşnakların Bakı və ətraf rayonlarda əzginliqlarına son qoyulmuşdur.

1991-ci ildə SSRİ dağıldıqdan sonra da Türkiyə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini tanıyan ilk ölkə oldu. Məhz həmin dövrdən də xalqlarımızın uzun həsrətinə son qoyuldu. Siyasətçilərin də qeyd etdiyi kimi, bütün ölkələrin yanında, beynəlxalq aləmdə Azərbaycana əl tutan, kömək duran Türkiyə Cumhuriyyəti və onun səlahiyyətli nümayəndələri oldu.

Bu birlik, təsadüfi deyil ki, bölgənin içtimai-siyasi həyatında olduqca önəmli bir missiyyətə sahibləndiyindən, həm də regionda sülhün, təhlükəsizliyin qarantı kimi dəyərləndirilir. Təsadüfi deyil ki, dünyanın ən mötəbər tədbirlərində səsləndiyi kimi, Türkiyə və Azərbaycan böyük enerji layihələrinin həyata keçirilməsində strateji ortaqlıq nümayiş etdirərək, ümumilikdə regionun, eyni zamanda, Avropanın iqtisadi imkanlarının genişlənməsinə mühüm zəmin yaradırlar. Regionda təhlükəsizliyin təminatında, münafişələrin sülh yolu ilə həllində Türkiyə və Azərbaycan dünyanın ən nüfuzlu təşkilatlarında eyni mövqedən çıxış edir və ikitli siyasətin yaratdığı problemlərlə mübarizə də hər iki ölkənin qardaşlıq və dostluq maraqlarından irəli gəlir. İllərdir dalana dirənmiş Dağlıq Qarabağ probleminin həlli və Azərbaycan torpaqlarının 30 ildən sonra azad edilməsi də bu birliyin təntənəsindən qaynaqlanan faktlardır.

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini bərpa etməsi ilə Azərbaycan və Türkiyə arasında münasibətlər yeni mərhələyə qədəm qoymuşdur. Türkiyə Cümhuriyyətinin qurucusu Atatürkün “Azərbaycanın sevinci sevincimiz, kədəri kədərimizdir”,



ümummilli lider Heydər Əliyevin “Bir millət – iki dövlət” kəlamları iki qardaş xalqın birliyinin möhtəşəm sloqanına çevrilmişdir.

Heç şübhəsiz ki, bütün türk dünyasının adını fəxrlə çəkdiyi və Azərbaycan–Türkiyə münasibətlərinin inkişafında əvəzsiz xidmətləri olan Türkiyənin doqquzuncu Prezidenti Süleyman Dəmirəlin fəaliyyəti Azərbaycan–Türkiyə münasibətlərinin önəmli səhifələrindəndir. Süleyman Dəmirəl – Heydər Əliyev dostluğu və qardaşlığının buradakı rolu isə dünyanın diqqətində olan və xüsusi önəmli ilə fərqlənən faktlardır.

Tarixin gedişatı da təsdiqləyir ki, beynəlxalq münasibətlərdə dövlətlər arasında dostluq, adətən, maraqlar ətrafında cərəyan edir. Münasibətlər liderlərdən və istəklərdən asılı olmayan bir məkan kimi qəbul edilir. Müvafiq olaraq, dövlətlər beynəlxalq siyasətin əsas üzvləri və iştirakçısı olsalar da, dövlət və hökumət liderləri münasibətlərin, dostluq əlaqələrinin yaranmasına və formalaşmasına mühüm təsir göstərə bilirlər. Bu həm də dövlətlərarası münasibətlərin formalaşmasında şəxsiyyətlərin rolunu təsdiqləyir, həm də münasibətlərin inkişafında və ya tənəzzülündə xüsusi status kimi görünür. Bunu təsdiqləyən misallar kifayət

qədərdir. Məsələn, tarixən və bu günün özündə də Türkiyə–İran münasibətləri daha çox ziddiyyətləri ilə gündəmdə olub. Əslində, hər şeyin ballı olduğu bir zamanda kimin haqlı və ya haqsız olub-olmaması məsələsinə toxunmaq istəməzdik. Amma, Mustafa Kamal Atatürk və Rza şah Pəhləvi dönmində (1923-1938) bu münasibətlərin dostluq, hətta qardaşlıq münasibətlərinə çevrildiyini də inkar etmək mümkün deyil. Məhz böyük Atatürkün dəvəti ilə Rza şahın Türkiyəyə səfəri, təxminən, bir ay çəkdi. Bu, bir dövlət başçısının başqa ölkəyə etdiyi ziyarətdən fərqli bir səfər idi. İran–Türkiyə münasibətlərini öyrənən tədqiqatçıların təbircə desək, həmin dövrdə iki ölkə arasında münasibətlərdə elə ciddi dəyişikliklər baş verdi ki, onu sıradan bir hadisə kimi də dəyərləndirmək olmur. Dostluq və iqtisadi əməkdaşlıq haqqında Sədabad paktının imzalanması ilə mübahisələr, o cümlədən, torpaq iddiaları aradan qaldırıldı. Tədqiqatçıların da yazdığı kimi, təxminən, 15 il əhatə edən həmin dövrdə iki ölkə arasındakı münasibətlərin əsasını iki liderin şəxsi dostluğu təşkil etdi. İki lider arasındakı əlaqələr, bir tərəfdən keçmişdəki problemlərə məhəl qoymadan, digər tərəfdən, sərhəd problemlərinin həlli və yeni əməkdaşlıq müqavilələrinin

bağlanması Türkiyə–İran münasibətlərini fərqli bir müstəviyə gətirdi.

Amma Atatürkün vəfatından və xarici təzyiqlər nəticəsində hakimiyyəti oğlu Məhəmməd Rzaya verən Rza şahın hakimiyyətindən sonra Türkiyə və İran fərqli siyasi əlaqələr qurdular və ayrı düşərgələrdə yer aldılar.

Süleyman Dəmirələ Heydər Əliyev dostluğu da lider və şəxsiyyət faktorunun cəmiyyətdəki, eləcə də dövlətlərarası münasibətlərdə nə qədər önəmli olduğunu birmənalı təsdiqləyir. Əslində Süleyman Dəmirəl–Heydər Əliyev dostluğu Azərbaycan–Türkiyə münasibətlərinin, həm də türk dünyasının həmrəylik rəmzi kimi dəyərləndirilməkdədir.

Türkiyə ilə münasibətlərdən danışanda xalqlarımızın tarixi birliyi vurğulandığı kimi, Azərbaycanda yada düşən ilk adlardan olan Süleyman Dəmirəl Heydər Əliyevin ən yaxın dostu, böyük siyasi və dövlət xadimi kimi xoş duyğularla xatırlanır. 1924-cü ildə İsparta vilayətinin Atabey rayonunun İslamköy kəndində anadan olan Süleyman Dəmirəlin bütün həyat və fəaliyyəti Türkiyənin dövlətçilik tarixi ilə bağlıdır. Hələ 40 yaşında baş nazir postunu qazanan Süleyman Dəmirəl Türkiyənin ən gənc baş naziri olaraq Çankaya köşkünə 7 il rəhbərlik edib və siyasi fəaliyyəti dövründə 7 dəfə hakimiyyətə gəlib. 1993-cü il mayın 16-da dövlət başçısı seçilmiş və Türkiyənin 9-cu prezidenti olmuşdur.

Süleyman Dəmirəlin siyasi həyatının Azərbaycan səhifələri birmənalı olaraq, Heydər Əliyevlə dostluğu ilə bağlıdır. Böyük Türk dünyasının iki böyük oğlunun dostluq və qardaşlığı xalqlarımızın birliyinin önəmli səhifələrindən olmaqla, həm də bu birliyi zənginləşdirən yeni səhifələr olmuşdur. Bu tarix təkcə Azərbaycan və Türkiyənin qardaşlığına əzəli müttəfiqliyinin deyil, eləcə də bütün türk dünyasının birlik və həmrəyliyinə hədəflənməsi ilə diqqət mərkəzində olmuşdur.

Bu birliyin bütün səhifələrində Heydər Əliyev – Süleyman Dəmirəl cütünü böyük əhəmiyyət kəsb edir. Dövlətçilik tariximizin önəm daşıyan bu təməllərinin hələ Sovetlər dönməndən, 1967-ci ildən başlayır desək, bəlkə də yanlışdır. Amma Heydər Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikasına rəhbərliyi dövründə də bu qardaşlığın bariz nümunəsi hesab etmək olar. Ulu öndərin 1992-ci il mart ayının 22-dən 24-dək Türkiyəyə səfəri “Azərbaycana bağlı Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Türkiyə Cümhuriyyəti arasında əməkdaşlıq protokolu” adlanan tarixi sənəd bir ilk olaraq təsdiqləyir ki, Türkiyə Azərbaycanın yanındadır.

İki böyük türkün birgə səyi ilə həmin il mayın 28-də Naxçıvanı blokadadan xilas edən və “Ümid körpüsü” hesab olunan

Sədərək–Dilucu körpüsü istifadəyə verilir.Yenə də Heydər Əliyevlə Süleyman Dəmirəl bir yerdədir.

Azərbaycanın neft strategiyası böyük ziddiyyət və çətinlikləri dəf edərək həyata vəsiqə alır. Bu tarixi addımın atılmasında Türkiyənin və onun hökumət başçısının yeri və rolu danılmazdır. Burada da iki tarixi şəxsiyyət bir yerdədir.

Dünyanın aparıcı aeroportları sırasında yer alan Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu kompleksi 1999-cu il oktyabrın 18-də türk dünyasının görkəmli şəxsiyyətləri Heydər Əliyev və Süleyman Dəmirəl tərəfindən açılır. İki böyük dövlət xadimi yenə bir yerdədir.

Nəhayət, bəlkə də zaman baxımından əvvəlcə deyilməli olan, amma həyatı baxımdan mükkəmməl bir faktı da xatırlamaq mümkün deyil. 1995-ci il mart ayının 12-də Kopenhagendə BMT-nin Dünya Sosial İnkişaf Zirvəsində iştirak edən Türkiyə Prezidenti Süleyman Dəmirələ Ankaradan Azərbaycanla bağlı “Tam məxfi” adlı şifrəli sənəd verilir. Sənəddə Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevə sui-qəsd planları barədə məlumatlar əks olunubmuş. Heydər Əliyevə böyük təxribat planı haqqında məlumat verən Süleyman Dəmirəl təkidlə ona: “Bu situasiyaya görə dərhal Bakıya qayıtlınlınız. Dəyərlı dostum, fürsəti əldən buraxmayın”, – deyə tövsiyə edir. Sonralar Heydər Əliyev “Əziz dostum Süleyman Dəmirəl təhlükə gözlədiyini mənə bildirdi. Məni bu günlərə gətirdiyiniz üçün sağ olun, həyatımı qurtardınız”, – deyəndə də onlar bir-birinin yanında idilər.

Süleyman Dəmirəl–Heydər Əliyev dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin tarixi bu gün həm də xalqlarımızın şəərəli tarixidir. Görəsən, tarixi qardaşlıq ənənələrimizə yeni rənglər qatan və xalqlarımızın birliyinin möhkəmlənməsinə töhfələr verən ələ bir hadisə olubmu ki, orada Heydər Əliyev və Süleyman Dəmirəlin yeri olmasın?! Heç şübhəsiz ki, yox!

Ortaq tariximizin əvəzsiz dəyərlərini xalqlarımıza, dövlətlərimizə miras qoyan dahi şəxsiyyətlər sırasında onların müəyyənləşdirdiyi yol 30 il düşmənin əsərinə qalan torpaqlarımızın – Qarabağın xilas yolu oldu. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan məhz bu ənənələrə sadıq qalaraq, iki qardaş ölkə arasında münasibətləri “Şuşa Bəyannəməsi” ilə tarixi müttəfiqlik zirvəsinə qaldırdılar. Bu yol Türk dünyasını daha böyük hədəflərə doğru aparır.

Namiq ƏHMƏDOV,
“Xalq qəzeti”

Gəncədə ulu öndərin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbir

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX) təşkil etdiyi silsilə tədbirlər çərçivəsində Gəncədə “Heydər Əliyev təhlükəsizlik orqanlarının fəxri rəhbəridir” adlı tədbir keçirilib.

Toplantıda Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov, DTX-nin rəhbər heyəti və əməkdaşları, şəhərin hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, Gəncədə yerləşən ali təhsil müəssisələrinin rektorları, Milli Məclisin deputatları və təhlükəsizlik orqanlarının veteranları iştirak ediblər.

Çıxış edənlər Heydər Əliyevin xüsusi xidmət orqanlarındakı 25 illik fəaliyyətindən ətraflı bəhs edib, dahi rəhbərin bu təsisatda apardığı milliləşmə prosesindən, fəaliyyəti dövründə çoxlu sayda azərbaycanlı kadrların xidmətə qəbul edilməsindən söhbət açıb, onun dərin zəka-



si, geniş dünyagörüşü, hadisələri düzgün təhlil etmək bacarığı, savadı və istedadı sayəsində əməliyyat müvəkkili vəzifəsindən Azərbaycan SSR Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri vəzifəsində yüksəlməsi qeyd olunub. Natiqlər müstəqillik

qazanıldıqdan sonra da ulu öndərin heç zaman təhlükəsizlik təşkilatından öz dəstəyini əsirgəmədiyini, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin bu orqanlara diqqət və qayğısını xüsusi vurğulayıblar.

Tədbir ulu öndərin təhlükəsizlik orqanlarında xidmət etdiyi zaman onun rəhbərliyi ilə keçirilmiş “Natalist” əməliyyatına həsr olunmuş sənədi filmin nümayişi ilə başa çatıb.

Q. QASIMOV, “Xalq qəzeti”

Ulu öndər Naxçıvanda anıldı

Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyası və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə “Heydər Əliyev ili” ilə əlaqədar “Müstəqil Azərbaycan vəkiliyinin banisi Heydər Əliyev” mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirilib.

Məclisi giriş sözü ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ədliyyə naziri Daşqın Rəhimov açaraq konfransın işində uğurlar arzulayıb.



Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının sədri, Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvü Anar Bağirov çıxışında Naxçıvanda vəkiliyyətlə bağlı mövcud çətinliklərə, nöqsanlara, problemlərə toxunub, onun həlli yolları ilə bağlı fikirlərini bölüşüb, bu istiqamətdə gələcək fəaliyyət prinsiplərindən söhbət açıb. Sədr konfransın Azərbaycanın vəkili tarixi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirərək Naxçıvanda vəkiliyinin daha da inkişaf etməsinə, güclənməsinə çalışacaqlarını vurğulayıb.

Qeyd edilib ki, Azərbaycanda vəkiliyinin müstəqil təsisat kimi formalaşması məhz ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ümummilli liderin rəhbərliyi ilə bu sahədə aparılan islahatlar, qəbul edilən qanunlar vəkili peşəsinin inkişafı üçün atılan çox önəmli addımlar idi.

Konfransda Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məhkəməsi sədrinin müavini Əsgər Novruzov, Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) Günay Rzayeva, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorunun müavini Sənan Paşayev, Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru Elbrus İsəyev çıxış ediblər.

Sonra Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının 5 illik fəaliyyəti barədə hesabat filmi nümayiş olunub.

Səbuhi HƏSƏNOV,
“Xalq qəzeti”

Milli Məclisin nümayəndə heyəti Bəhreyyndə



Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı ilə parlament nümayəndə heyəti martın 10-da Bəhreyn Krallığının paytaxtı Manama şəhərinə işgüzar səfər edib.

Səfər çərçivəsində Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Qoşulmama Hərəkatı Parlament Şəbəkəsinin İkinci Konfransında və Parlamentlərarası İttifaqın 146-cı Assambleyasında iştirak edəcək, iştirakçı ölkələrin nümayən-

də heyətlərinin rəhbərləri, digər rəsmi şəxslərlə görüşlər keçirəcək. Həmçinin Azərbaycan Milli Məclisinin Sədrinin Parlamentlərarası İttifaqın 146-cı Assambleyasında çıxışı gözlənilir.

“Xalq qəzeti”

DTX: Yanlış məlumat yayan şəxs saxlanılıb

Sosial şəbəkələrdə Bakı Metropolitenində terror aktının törədiləcəyi ilə bağlı yayılmış və vətəndaşlar arasında ciddi narahatlığa səbəb olmuş şəxs yazırı barədə dərhal Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri həyata keçirilib.

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, faktla bağlı başlanılmış cinayət işi üzrə aparılan ibtidai araşdırma zamanı müvafiq səs yazısının Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı, 2001-ci il təvəllüdlü Butayev Fərid Fərhad oğluna məxsus olduğu və sözügedən materialın həmin şəxs tərəfindən vatsap təbiri vasitəsilə paylaşıldığı müəyyən edilib.

Fərid Butayev saxlanılaraq Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 216-cı (terrorçuluq barədə bilə-bilə yalan məlumat vermə) maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində məsuliyyətə cəlb edilib.

Əhali arasında vahimə yaratmaq məqsədi güdən analoji əməllərin qanunla müəyyən olunmuş qaydada ciddi hüquqi məsuliyyət yaratdığı barədə bir daha xəbərdarlıq edilir.

“Xalq qəzeti”

Mənim fikrimcə

Bu, gözələnən idi. Söhbət Rusiyanın Ermənistan – Azərbaycan münəqışəsinin nizamlanması ilə bağlı Qərbə qarşı irəli sürdüyü ittihamlara cavabların gəlməsindən gedir. Necə də gəlməsin? Axı, Moskva Qərbin Cənubi Qafqazdakı vasitəçilik missiyasını özünün regiondan çıxarılması cəhdi kimi görür.

Mətləbə keçməzdən öncə, bəzi suallara aydınlıq gətirək. Olmazmı ki, Rusiya Ermənistan–Azərbaycan münasibətlərinin sahmanasına salınmasını özünə qarşı təhlükə saymasın? Olmaz!

Birincisi, Kremldə yaxşı anlaşırlar ki, bu missiya heç bir halda ədalətli olmayacaq. Yəni, mümkün deyil ki, təşəbbüs özündə beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri üzrə fəaliyyəti rəhbər tutsun. Hər halda ortada, 30 ilə yaxın müddətə davam edən danışıqlar prosesi kimi, yaratmaz təcürbə var. Həmin prosesdə Qərb ədalət prinsiplərindən çıxış etmədi. İndi niyə çıxış etsin ki? Nə dəyişib? Bəli, Azərbaycan daha da güclənib, inkişaf edib. Ölkəmiz öz həqiqətlərini və prinsiplərini dikte etmək əzmindədir. Bu, öz yerində. Ancaq Qərb üçün məsələnin önəmi varmı? Adı üzərindədir – vəhşi Qərb. O Qərb neçə-neçə hakimiyyəti öz maraqları naminə devirmədimi? Devirdi. O Qərb, nə vaxtsa, səmimi davrandımı? Davranmadı.

Əlbəttə, sadələşib olub beynəlxalq ictimaiyyətdən ədalət tələb edən deyilik. Yaxşı bilirik ki, ədalətin zəfər çalması üçün çalışmaq, aydağa möhkəm dayanmaq lazımdır. Ədalət gücdür, bunu da gözəl anlarıq. Nəhayət, ədaləti güc yolu ilə bərpa etmişik. Torpaqlarımızın işğalına son qoymuşuq.

Digər tərəfdən, Azərbaycan 30 ilə yaxın müddətdə güclü olmaq naminə əzmli çalışıb, öz ədalətinin təcəllisi üçün ciddi zəmin formalaşdırmağı bacardı. Təbii ki, ölkəmizin bu prioriteti Qərbdə kimlərsə narahat etdi və etməkdədir. Bunu Rusiya da yaxşı bilir. Bir halda ki, ilahi ədalət, səmimiyyət yoxdur, Moskva da öz ədalətini dikte etmək istəyəcək.

İkincisi, bəli, Rusiya dünyanın ədalət-sizliyindən halidir. Moskvanın Cənubi Qafqaz aktivliyinə reaksiyalar da, əslində, dediyimizin təsdiqidir. Qərb hazırda çalışır ki, Ermənistan–Azərbaycan münasibətlərinin tənzimlənməsi fonundakı aktivliyi özünün ənənəvi anti-Rusiya kampaniyasından kənarda tutsun. Çünki o kampaniyanın da beynəlxalq hüquqa zidd, ziyanlı tərəflərini görür və bu görünüşü, istər-istəməz, Qərbin ictimai rəyində də etiraz doğurmaqdadır. Hələ iqtisadi zərərlərdən danışmırıq...

Buna görə də Cənubi Qafqaza münasibətdə yanaşma fərqlidir. Əslində, Rusiya bölgədə özünə qarşı ikinci cəbhəsinin açılmasını istəmədiyi kimi, Qərb də burada Rusiyaya qarşı ikinci cəbhənin olmasını arzulamaz. Axı, total antipatiya simpatiya da doğura bilər. Hər halda, dərinə yanaşsaq, Rusiyanın itirəcəyi heç nə yoxdur və bunu dünyada yetərinə yaxşı dərk edirlər. Onsuz da Ukrayna cəbhəsində ölkə itirə-itirə gedir. Onun tam sarsılmasının da vaxtı var. Bu vaxt ərzində Qərb dözə biləcəkmə, əsas məsələ, həm də budur.

Moskva göz yaşlarına inanmır

Bütün bunlara görədir ki, Avropa İttifaqının (Aİ) Cənubi Qafqaz və Gürcüstan

üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaar Bakıda olarkən bildirir ki, Cənubi Qafqaz Aİ-nin qonşuluğundadır və bu regionda sülh, sabitlik və firavanlıq, tamamilə, bi-

zim marağımıza uyğundur. Yeni, Rusiya qəddər biz də qonşuluğumda qeyri-sabitliyin olmasını istəmirik. Ən əsas məqam budur: necə ki, Moskva bölgəyə iddia edir, biz də etmək ixtiyarındayıq. Klaar, əslində, belə demək istəyirdi.

"Biz bütün səylərimizi göstərərək, ruslara vurğulamağa çalışmışıq ki, Aİ üçün bu, bir növ, geosiyasi oyun deyil. Xanım Zaxarovanın deməyi xoşladığı kimi. Aİ üçün bu, qonşularımız olan Ermənistan və Azərbaycana münəqışə irsini aradan qaldırmaqda, onun öhdəsindən gəlməkdə kömək etməkdən ibarətdir. Yəqənə marağımız budur. Çünki qonşularımız daha yaxşı vəziyyətdədirsə, biz bir o qədər yaxşıyıq və bu, o qədər sadədir. Mən şad olardım ki, Moskvada da bunu başa düşsünlər ki, əgər, əslində, eyni məqsədimiz varsa, biz bunu, bir növ, rəqabət kimi görməkdənsə – hansı ki, bu, Aİ-nin perspektivindən uzaq bir yanaşmadır – bir-birimizin səylərini tamamlaya bilərik", – deyə Toivo Klaar qeyd edib.

Bəli, bildirdiyimiz kimi, Aİ-nin xüsusi nümayəndəsi, necə deyirlər, Moskvanı göz yaşlarına inandırmaq niyyətindədir. Onu da dedik ki, Moskva göz yaşlarına inanmır və çalışır ki, Qərbin Cənubi Qafqaza yanaşmasını birincinin Ukrayna münəqışəsinə münasibəti kontekstində təqdim etsin. Baxın, cənab Klaar Mariya Zaxarovanın (Rusiya XİN-in rəsmi nümayəndəsi - red.), müəyyən mənada, konspriativ sayılacaq fikir gündəminə münasibət bildirir, ikincinin "Qərb oyun oynayır" məntiqini məsxərə predmetinə çevirib onun qeyri-ciddiliyyəti eyham vurur. Zaxarova yanılırsa, bunu sübuta yermək lazımdır. Yeni, sübut etmək olmur. Niyə?

Həm də ona görə ki, Kremlin Cənubi Qafqaz müstəvisindəki anti-Qərb təmayülünün döviyyəyə girmədiyi bir məqamda, Aİ Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin tənzimlənməsi istiqamətində uğurlu vasitəçilik həyata keçirirdi və məsələyə Kremldən hər hansı mənfi reaksiya yox idi. Söhbət Aİ Şurasının prezidenti Şarl Mişelin vasitəçiliyi ilə gerçəkləşmiş Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin görüşlərindən gedir. Prosesi korlayan Aİ-nin özü oldu. Qurum zəiflik göstərdi, Fransanın ermənipərəstliyi qar-

şısında duruş gətirə bilmədi və nəticədə Şarl Mişelin missiyası iflasa uğradı.

Rusiya, məhz, bundan sonra vasitəçilik məsələsində Qərbə, belə demək mümkünsə, dirənış göstərməyə başladı. Yeni, Cənubi Qafqazdakı hazırkı status-kvo etibarilə, ziddiyyətlərə ilk start verən Rusiya yox, Qərbin özü oldu. Moskva bunadək oyun qaydalarına sadıq idi. Öz vasitəçilik missiyası ilə məhdudlaşdı. Hələ biz Fransa prezidenti Emmanuel Makronun Ermənistanı müdafiə edərkən, Rusiyanın müttəfiqi İrəvanın maraqlarını

bəbdən, Fransa dövlət başçısının fikrini söyləyirmiş kimi davranaraq bildirir ki, Makron Azərbaycan və Ermənistan liderlərini Brüsseldə görmək arzusundadır. Deməli, Aİ Fransanı prosesdən geri tutmaq istəyir ki, 2022-ci ilin oktyabrına qədərki üstünlüyü geri qaytarsın.

Aİ, həmçinin Şarl Mişelin missiyasını da bərpa etmək niyyətindədir. Bu məramı Klaar da açıqlayıb. "Aİ Şurasının sədri Şarl Mişelin yanaşması ondan ibarətdir ki, iki liderin Brüsselə qayıdışı, şübhəsiz ki, vacib olacaq. Çünki söhbət təkcə

malıdır və biz özümüzü heç bir digər vasitəçilik təklifi ilə qarşılaşdırmağa hazırlamırıq. Biz mahiyyətcə vasitəçi deyilik. Biz iki ölkənin tərəfdaşıyıq. Düşünürəm ki, biz həm sözdə, həm də əməldə iki ölkə ilə olan münasibətimizin xarakterini, onların yaxınlaşdırmaq bacarığımızı, bizim Ermənistan və Azərbaycan arasındakı münasibətlərdə irəliləyişə yol açmaq istək və hazırlığımızı nümayiş etdirmişik", – deyən Dövlət Departamentini sözcüsü əlavə etmişdi ki, Vaşinqton fəaliyyətini Moskva ilə rəqabətə girmək məqsədilə gerçəkləşdirmir: "Biz bunu bu iki ölkə arasında, uzun müddətdir davam edən mübahisənin və təəssüf ki, martın 5-də olduğu kimi, daim insanların həyatına son qoyan mübahisənin nizamlanmasına və həllinə nail olmaq üçün edirik. Burada bizim marağımız sülh və təhlükəsizlikdir. Bu, Ermənistan və Azərbaycan xalqlarının da maraqlarına uyğundur".

Azərbaycanla barışmaq üçün, Ermənistan bunu anlamır...

Qeyd etdiklərimizə nəzərən belə bir sual meydana çıxır: Hazırkı Qərb aktivliyi Ermənistan–Azərbaycan münəqışəsinin nizamlanmasının ədalət məntiqinə töhfə vermək məramına hesablanıbmı? Belə görünür ki, yox. Son illərin mənzərəsi göstərir ki, Rusiya zaman-zaman Ermənistanla münasibətlərinin gərginliyi fonunda Qarabağın Azərbaycana məxsusluğunu açıq bəyan edən fikirlər səsləndirməkdədir. Yəni, Kreml özünə sərf edəndə, şantaj məqsədilə də olsa, İrəvana əks çıxır. Bəs, Qərb?

Qərbdən gələn çağırışlar, tam başqadır. Əlbəttə, o, Azərbaycan faktorunu qəbul etmək məcburiyyətindədir. Ancaq Bakının ədalətin müdafiə etməkdə ısrarlı deyil. Əksinə, çalışır ki, münəqışə uzansın və bu yolla erməni maraqlarının 44 günlük müharibə ilə üzləşdiyi acınacaqlı durum dramatikləşməsin. Vasitəçilik məntiqi də buna görədir.

Əlbəttə, Ermənistanın siyasi hakimiyyəti məsələnin məgzini anlayan deyil və baş nazir Nikol Paşinyan fikirləri ilə elə fon yaradır ki, sanki, beynəlxalq ictimaiyyət "demokratiya qalası" olan Ermənistanı müdafiə etməyə borludur. Tipik erməni təfəkkürü: kimse onları qorumaıdır. 44 günlük müharibəni də eyni ümidlə başlamışdılar. Axırda rüsvayçılıq baş verdi. Məlum oldu ki, "demokratiya" ədalətin zopası qarşısında acizdir. İndi avropalılar İrəvana həm də bunu başa salmaq istəyirlər...

Əlbəttə, bu yerdə Rusiyanın da münəqışənin uzanmasında marağının olduğunu söyləməliyik. Deməli, yekun nəticədə hər şey Azərbaycanın iradəsindən asılıdır. Ölkəmiz necə davranacağısa, Cənubi Qafqazdakı realıqlar o tərzdə formalaşacaq. Bu davranış, həтта Ermənistan dövlətçiliyinin sonu olsa belə, Qərb və Rusiya eyni ampuada, daha doğrusu, eyni seyrçilikdə qalacaqdır. Sadəcə, Bakı maksimum dərəcədə, diplomatik yola üstünlük verir, səbr göstərir. Necə deyirlər, prosesi aramlı yetişdirmək yolu tutur. Ermənistanın son davranışları isə ölkəmizin səbr kasasını daşımaqdadır.

Ə.CAHANGİROĞLU, "Xalq qəzeti"

Enerji təminatı məsələləri üzrə İşçi Qrupunun növbəti iclası

Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada həlli ilə bağlı yaradılmış Əlaqələndirmə Qərargahının İdarəələrarası Mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən Enerji təminatı məsələləri İşçi Qrupunun Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində iclası keçirilib.



Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Prezidentin xüsusi nümayəndəsi Vahid Hacıyev iclası açaraq təhlükəsizliyin vacibliyini vurğulayıb, həmçinin işğaldan azad edilmiş Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarının bərpa olunan enerji potensialından və burada həyata keçiriləcək planlaşdırılan layihələrin əhəmiyyətindən danışib.

Sonra Prezident Administrasiyasının şöbə müdürünün müavini, İdarələrarası Mərkəzin Katibliyinin rəhbəri Nüsrət Süleymanov Əlaqələndirmə Qərargahının fəaliyyəti barədə məlumat verib. Qeyd edib ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin tapşırıqlarına əsasən, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa və yenidənqurma işləri Əlaqələndirmə Qərargahı çərçivəsində aidiyyəti qurumlararası fəal əlaqələndirmə təmin olunmaqla sürətlə davam edir.

İşçi Qrupun rəhbəri, energetika nazirinin müavini Elnur Soltanov çıxışında "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası" və "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş əra-

zilərində Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı" çərçivəsində energetika sahəsinə dair müəyyənləşdirilmiş tapşırıqların icrası haqqında danışib. Enerji infrastrukturunun qurulması və regionun bərpa olunan enerji də daxil olmaqla enerji potensialından səmərəli istifadə çərçivəsində elektrik, təbii qaz və istilik təchizatının qurulması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər haqqında məlumat verilib.

"Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində 2022–2026-cı illərdə "yaşıl enerji" zonasının yaradılması üzrə Tədbirlər Planı"nın icrasına dair təqdimat nümayiş etdirilib.

İşğaldan azad olunan ərazilərdə ötən dövr ərzində yarımstansiyaların tikintisi, elektrik xətlərinin çəkilişi, daşıqların və transformatorların quraşdırılması istiqamətində görülən işlər, reallaşdırılmaqda olan layihələrin icra qrafiki və planlaşdırılan işlər barədə məlumat verilib. Bu ərazilərin, xüsusilə də Laçın rayonunun birinci mərhələdə qazlaşdırılması planlaşdırılan Zabux və Sus kəndlərinə təbii qaz təchizatına dair təqdimat dinlənilib.

İrəvanın terror siyasəti bölgədə yeni hərbi qarşıdurmanı qaçılmaz edir

Ermənilərin Xəlfəli–Türşsu yolundakı təcridatının ardınca, həmin istiqamətdə ermənilərə məxsus hərbi kolonun hərəkəti müşahidə edilib. Bununla bağlı mediada yer alan görüntülərdə hərbi kolonun Rusiya sülhməramlıları tərəfindən müşayiət edildiyi aydın şəkildə öz əksini tapıb. 5 mart hadisəsindən sonra qanunsuz yük daşımalarını davam etdirməsi rəsmi İrəvanın təcridat siyasətindən əl çəkmədiyini göstərir. Paşinyan hökumətinin ölkəmə qarşı terror və təcridatçı siyasətini genişləndirməsi, dövlətimizin ərazi bütövlüyü və təhlükəsizliyi üçün təhdid mənbəyi olaraq qalması Azərbaycanı hərbi müstəvidə sərt addımlar atmaq zərurəti ilə üz-üzə qoyur.

Anti-terror əməliyyatının 5 əsas səbəbi

Azərbaycanın sülhə gəlməyən Ermənistanla qarşı yeni anti-terror əməliyyatı həyata keçirməsini zəruri edən 5 əsas səbəb var. Bunlardan biri İrəvanın rəsmi şəkildə üzərinə götdürdüyü 10 noyabr Bəyanatının şərtlərini yerinə yetirməməsidir. Sözügedən bəyanatda erməni silahlıları İrən Azərbaycan torpaqlarını tərk etməsi, tərəflər arasında sülh müqaviləsinin imzalanması nəzərdə tutulur. Rəsmi İrəvan iki ildən çoxdur ki, bu öhdəliklərə əməl etmir, sazişə də heçə sayır.

Anti-terror əməliyyatını zəruri edən ikinci səbəb Ermənistanın bu gün də ölkəmə qarşı mina terrorunu davam etdirməsidir.

Torpaqlarımızda 2021-ci il istehsalı olan minaların aşkarlanması, erməni separatizminin müharibədən sonra da mina terrorunu davam etdirdiyini göstərir. Azərbaycan tərəfinin bu təcridatı dayandırmaqla bağlı çoxsaylı çağırışlarına məhəl qoymayan İrəvan bununla post-müharibə reallığını dəyişdirməyə, təmas xəttində təşəbbüsü ələ almağa çalışır.

Yeni hərbi əməliyyatları vacib edən üçüncü amil Ermənistan tərəfinin 5 əsas



madi şəkildə ordumuzun mövqələrini atəşə tutması, bölgədəki kövrək sabitliyi vaxtaşırı pozmasıdır. Bu yolla Azərbaycanı təcridatla çəkməyə çalışan İrəvan beynəlxalq platformadakı havadarlarının vasitəsilə yeni realıq yaradacağına inanır. Azərbaycanı anti-terror əməliyyatlarına təhrik edən dördüncü amil Rusiya sülhməramlıları və Avropa İttifaqının missiyasının uğursuz fəaliyyəti ilə bağlıdır. Üstəlik, baş verənlərin mahiyyətini təhrif edən məlumatlar yayılır ki, bu da Azərbaycanın proseslərə bilavasitə və qəti müdaxiləsini zəruri edir.

Beşinci amil erməni təcridatlarının sadəcə hərbi müstəvidə deyil, siyasi-diplomatik, informasiya və digər platformalarda da davam etməsi, hibrid müharibə formasını almasıdır. Ölkəmizin bütün platformalarda təcridatla cəlb edilməsi problemin biyoloji və prinsiplə həllini aktuallaşdırır ki, bu da "dəmir yumruğun" yenidən hərəkətə keçməsi ilə mümkündür.

30 ildə bacarmadığımı 3 ildə etmək istəyir

Ermənistanın açıq terror və təcridat siyasəti onun Azərbaycanı yeni hərbi qarşıdurmaya cəlb etməkdə maraqlı olduğunu göstərir. 2020-ci il 10 noyabr Bə-

AZƏRTAC

X Qlobal Bakı Forumunun ikinci günündə dörd panel iclasında müzakirələr aparılıb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin himayəsi altında və Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilən “Dünya bu gün: Çağırışlar və ümidlər” mövzusunda X Qlobal Bakı Forumunun ikinci günündə – martın 10-da dörd panel iclasında müzakirələr aparılıb.

Bolqarıstanın sabiq prezidenti **Rosen Plevneliyevin** moderatorluğu ilə keçirilən günün ilk panel iclası “Yeni global səhiyyənin qurulması strukturu: sağlamlığın təbii, təmin edilməsi, mühafizəsi, gücləndirilməsi və bu istiqamətdə fəaliyyət” mövzusunda həsr olunub.

İclasda videoçarx vasitəsilə qoşulan Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) Baş direktoru **Tedros Adhanom Qebreyesus** diqqətə çatdırıb: “İlkin tibbi yardımın düzgün aparılması bir çox məsələdə həyatları xilas edə bilər. ÜST-nin ölkələr üçün koronavirusla bağlı 300-dən çox tövsiyəsi oldu və bu tövsiyələrin nəticəsində bu sahədə irəliləyişlər müşahidə edildi. Həmin dövrdə pandemiya üçün beynəlxalq səviyyədə fond yaradıldı. ÜST sağlamlıq naminə dövlətlərə kömək etməyə davam edəcək. Bu il ÜST-nin yaradılmasının 75-ci ildönümüdür. 75 il əvvəl dövlətlər belə bir birgə qərar qəbul edəblər ki, sağlamlıq bütün insanların hüququdur”.

Eyni zamanda ilkin tibbi yardımın vacibliyini vurğulayan Tedros Adhanom Qebreyesus diqqətə çatdırıb: “İlkin tibbi yardımın düzgün aparılması bir çox məsələdə həyatları xilas edə bilər. ÜST-nin ölkələr üçün koronavirusla bağlı 300-dən çox tövsiyəsi oldu və bu tövsiyələrin nəticəsində bu sahədə irəliləyişlər müşahidə edildi. Həmin dövrdə pandemiya üçün beynəlxalq səviyyədə fond yaradıldı. ÜST sağlamlıq naminə dövlətlərə kömək etməyə davam edəcək. Bu il ÜST-nin yaradılmasının 75-ci ildönümüdür. 75 il əvvəl dövlətlər belə birgə qərar qəbul edəblər ki, sağlamlıq bütün insanların hüququdur”.

BMT-nin İnsanın İmmunçatışmazlığı Virus/Qazanılmış İmmun Çatışmazlığı Sındromu üzrə Birgə Proqramının (UNAIDS) icraçı direktoru **Vinni Byanyima** koronavirus pandemiyası zamanı vaksinlərin bölüşdürülməsi prosesindən danışdı. Deyib ki, pandemiyanın elan olunduğu dövrdən bəri COVID-19 ilə bağlı bəzi şirkətlər milyardlarla gəlir əldə edib. Bu, qarşısı alına bilin xəstəlikdir, lakin vaksinlərin kasıb ölkələrə düzgün paylanılmaması səbəbindən bir çox insan həyatını itirdi. Vaksinlər kütləvi məhsullar kimi satılmalıdır.

Liderləri strukturla bağlı problemləri həll etməyə çalışan Vinni Byanyima qeyd edib ki, pandemiya iqtisadi cəhətdən geri qalan ölkələrdə xaos yaradıb. “BMT-də bu məsələ ilə bağlı danışıqlar keçirilməlidir və biz gələcək pandemiylərə hazırlıqlı olmalıyıq. Əgər müəyyən planlar tətbiq olunmasa, daha çox insan həyatını itirə bilər”, – deyə V.Byanyima bildirib.

Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentliyin Baş direktorunun müavini **Nacat Muxtar** çıxışında qeyd edib ki, COVID-19 pandemiyası dünyanı bir sıra məsələlərdə on il geri atıb. Hazırda dövrümüzün ən böyük təhlələri arasında birinin də xərçəng xəstəliyi olduğunu deyən N.Muxtar dünyanın bir sıra ölkələrinin bu xəstəliyin müalicəsi üçün lazımı avadanlıqların olmadığını diqqətə çatdırıb. O, dünyada xəstəliklərə qarşı birgə sayələrin artırılmasının vacibliyini vurğulayıb.

Monteqronun sabiq prezidenti **Filip Vuyanov** diqqətə çatdırıb ki, COVID-19 dönməndə bir çox insan vəziyyətin ciddiliyini nəzərə almadığından pandemiyanın fəsadları ağır oldu. Bəzi kasıb ölkələrdə gözləniləndən daha çox insan həyatını itirdi. Sabiq Prezident Şərqi Avropada vəziyyəti daha ağır olduğunu deyib, insanların öz həyatları haqqında daha çox düşüncələrinin vacibliyini qeyd edib. Pandemiyanın xüsusilə gənclərin həyatına mənfi təsir göstərdiyini vurğulayan F.Vuyanov buunun işsizliyə də gətirib çıxardığını deyib.

Azərbaycanın səhiyyə naziri **Teymur Musayev** çıxışında COVID-19 pandemiyasından sonra yenilənmiş global sağlamlıq arxitekturasının qurulmasını son dərəcə aktual məsələyə çevrildiyini bildirib: “Önəminə ki, global sağlamlığın gələcəyinin formalaşdırılması ilə bağlı bugünkü panel müzakirələri bəşəriyyət üçün mümkün sağlamlıq təhdidlərinə qarşı birgə sayələrimizin gücləndirilməsinə töhfə verəcək”.

Nazir qeyd edib ki, global sağlamlıq üçün riskləri azaltmaq və davamlı sağlamlıq sistemlərinə nail olmaq üçün həm beynəlxalq, həm də milli səviyyədə adekvat tədbirlər həyata keçirilməlidir. “Sağlamlığın təşviqi milli səviyyədə sağlamlıqla bağlı dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə nail olmaq və daha güclü səhiyyə sistemlərinin qurumaq üçün mərkəzi yer tutur. Qlobal miqyasda gözlənilən ömür uzunluğu artır, buna görə də sağlamlıq müntəxissizliyi bütün həyat boyu sağlamlığına üstünlük verməlidirlər”, – deyən nazir vurğulayıb ki, fərdi həyat tərzii ilə səhiyyə xərcləri arasında əlaqə olduğu nəzərə alınaraq, vətəndaşlar sağlamlıq həyat tərzii proqramlarında fəal iştirak və hökumətlərlə sağlamlıq məsuliyyətini bölüşməyə təşviq edilməlidir. Fərdlərin davranış dəyişikliyi daha yaxşı sağlamlıq nəticələrinə nail olmaq üçün işləyə bilər.

Bosniya və Herseqovinanın sabiq baş naziri **Zlatko Laqumciya** diqqətə çatdırıb ki, Avropada səhiyyə sahəsi daha yaxşı inkişaf edib. Lakin Avropa ölkələrində ölümlərlə bağlı vəziyyət Azərbaycanla müqayisədə daha pəssir.

Hadassa Tibb Mərkəzinin Baş direktoru **Yoram Veys** koronavirus pandemiyasının ölkələrə və dünya iqtisadiyyatına çox mənfi təsir etdiyini bildirib. “Tibb sahəsində yeni tədqiqatların aparılması vacibdir. Bu tədqiqatların aparılması təhsillə bilavasitə əlaqədirdir. Hazırda Hadassa Tibb Mərkəzində müxtəlif araşdırmalar aparılır. Kök hüceyrələr, xərçənglə mübarizə üsulları və digər sahələrdəki tədqiqatlarla irəliləyişlər var”, – deyə Baş direktor vurğulayıb.

Böyük Britaniyanın 2007-2010-cu illərdə Baş naziri, BMT-nin Qlobal Təhsil üzrə xüsusi nümayəndəsi, ÜST-nin Qlobal Səhiyyənin Maliyyələşdirilməsi üzrə səfiri **Qordon Braun**

videoçarx vasitəsilə müzakirələrə qoşularaq, dünya ölkələrinin əvvəlki səhvlərindən dərs çıxarmalı olduğunu vurğulayıb: “Böyük təəsüf hissi ilə deyirəm ki, bəzi ölkələrdə 4 nəfərdən yalnız biri vaksinasiya edilir. Rusiya–Ukrayna müharibəsindən sonra bir çox tibbi ləvazimatlarla bağlı çatışmazlıq müşahidə olunur. Müharibənin davam etdiyi bir vaxtda səhiyyə sahəsinin inkişafı çətinləşir. Səhiyyə sistemində maliyyə dəstəyinin artacağını düşünürəm. Lakin bu, kifayət deyil. Əgər gəlirləri ölkələrə təhsil və səhiyyə sahəsində kömək göstərilməlidir. Dünya xüsusilə infeksiyon xəstəliklərlə bağlı vəziyyət öyrənilməli və təhlil edilməlidir.

Qordon Braun iqlim dəyişikliyinə də toxunub, bunun səhiyyəyə də təsir göstərdiyini vurğulayıb.



Forumun “Miqrasiya global yoxsulluğun, bərabərsizliyin, iqlim böhranının və münəvişlərin simptomu kimi” mövzusunda keçirilən beşinci panel iclasına İsveç İnkişaf Naminə Əməkdaşlıq Agentliyinin sabiq Baş direktoru, BMT-nin İKT üzrə işçi qrupunun üzvü, UNESCO-nun Kommunikasiyanın İnkişafı üzrə Hökumətlərarası Şurasının sabiq sədri, “Globethics.net” platformasının prezidenti **Valter Fust** moderatorluq edib.

Valter Fust bildirib ki, dünyada milyonlarla insan yaxşı yaşayış və təhsil almaq üçün öz vətəninə tərk edərək başqa ölkələrə üz tutur. Münəvişə və müharibələr, çətin yaşayış şəraiti, iqlim dəyişikliyi miqrantların sayının getdikcə artmasına səbəb olub. Moderatör miqrasiya məsələsinin dünyanın global problemlərindən birinə çevrilməsindən və bu problemnin həllində inteqrasiyanın rolundan danışdı. Qərbi Avropaya köç edənlərin sayının daha çox olduğunu diqqətə çatdıran Valter Fust son illərdə 200 min miqrantın öz ölkəsinə qayıtdığını deyib.

Latviyanın sabiq baş naziri **Laymdota Strauyuma** miqrasiya problemi ilə bağlı ölkəsinin təcrübəsindən bəhs edərək bildirib ki, 1990-cı ildən sonra Latviyanı 600 min insan tərk edib. O, buna səbəb kimi sovet dövründə insanların üzləşdikləri problemləri, iqtisadi çətinlikləri göstərib. Qeyd edib ki, ölkəsi miqrasiya problemini yalnız 2021-ci ildə balanslaşdırıa bilib. Lakin Ukraynada müharibə ilə əlaqədar Latviyaya yeni sayda qaçqın gəlib.

Moldovanın sabiq baş naziri **Çiril Qaburici** çıxış edərək bir çox ölkənin miqrasiyadan ciddi zərər gördüyünü vurğulayıb. O, Moldova və əhalisinin 30 faizinin başqa ölkələrə köç etdiyini bildirib: “Həmin miqrantların çoxu bizim ölkəyə töhfə versə biləcək insanlar idi. Moldova son illərdə milyondan artıq qaçqın qəbul edib”.

Vurğulanıb ki, miqrasiya problemini həll etmək üçün əvvəla onu doğuran səbəblər araşdırılmalıdır. Sabiq Baş nazir miqrasiya probleminin həlli üçün global layihənin hazırlanması təklifi ilə çıxış edib. Miqrasiyanın mürəkkəb fenomen olduğunu diqqətə çatdıran Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi **Vüsal Hüseynov** məsələyə optimist nöqteyi-nəzərdən yanaşmanın vacibliyini qeyd edib. Bildirib ki, Ermənistanın hərbi təəcüzü nəticəsində bir milyondan çox soydaşımız öz doğma yurdlarını tərk edib. Azərbaycan ərazi bütövlüyünü bərpa etdikdən sonra onların doğma torpaqlarına qayıtmasını təmin etməyə başlayıb. Əsas məsələnin miqrasiyanı doğuran kök səbəblərin aradan qaldırılması olduğunu deyən V.Hüseynov Azərbaycan miqrasiyasını inkişaf amili kimi də qəbul etdiyini vurğulayıb.

Iqlim dəyişikliyi, yoxsulluq, münəvişlər nəticəsində miqrasiya edənlərin sayının artdığını qeyd edən Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi bu məsələnin global gündəmi zəbt etdiyini bildirib. Qeyd edib ki, COVID-19 pandemiyası da miqrasiyaya rəqəmlərin artmasına öz təsirini göstərib. O, miqrasiya probleminin həlli üçün qeyri-bərabərliyin aradan qaldırılmasının vacibliyini vurğulayıb. V.Hüseynov bu məsələdə həmrəyliyin və beynəlxalq səmərələrdən istifadənin əhəmiyyətini qeyd edib.

Kolumbiyanın sabiq xarici işlər naziri **Mariya Angela Holquin** Latin Amerikası ölkələrinə dəstək verilməsinin vacibliyini qeyd edib. Onun sözlərinə görə, miqrasiya probleminin həllində QHT-lərin fəaliyyətiindən istifadə olunmalıdır. Xanım Holquin miqrasiya probleminə humanitar məsələ kimi baxılmasının vacibliyini qeyd edib, ölkəsinin üzləşdiyi çətinliklərdən və onlardan çıxış yollarından danışdı. Deyib ki, miqrasiya probleminə dərhal reaksiya vermək lazımdır.

Qlobal Bakı Forumunun təşkilinə və qo-

naqpərvərliyə görə Azərbaycana təşəkkür edən ICESCO-nun sabiq Baş direktoru **Əbdüləziz bin Osman əl-Tüveycri** forumda dünyanı narahat edən problemlərin müzakirə olunduğunu diqqətə çatdırıb. Miqrasiya məsələsinə toxunan sabiq Baş direktor bəzi ölkələrdə müharibələrə və iqtisadi baxımdan çətinliklərə görə əhalinin öz yurdlarını tərk etdiyini bildirib.

“Mən Afrikanın bir çox ölkəsində olmuşam. Afrikalılara qarşı göstərilən münasibət çox da yaxşı deyil. İnsanları yaxşı və ya pis olaraq ayırmamalıyıq. Onları rəngə, irqə, dinə görə bölmək qəbul edilməzdir”, – deyə əl-Tüveycri vurğulayıb.

O, bu məsələnin həllində beynəlxalq əməkdaşlığın rolunu qeyd edib.

Ekvadorun sabiq prezidenti **Rozaliya Arteaqa Serrano** bildirib ki, qaçqınların 50 faizi qadınlardır. Çünki onlar zorakılığa məruz qalırlar. İnsanların öz vətənlərini tərk etməmələri üçün sosial bərabərlik və iş imkanları olmalıdır. O, ölkəsində miqrasiya ilə bağlı ədalətli qanunların qəbul olunduğunu bildirib.

investisiya üçün əlverişli ölkələrdən biridir”.

Rumıniya Baş nazirinin sabiq müavini xanım **Ana Birçal** Azərbaycanın enerji sahəsində mühüm rolundan söz açaraq, bu uğurların Prezident İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilən siyasət nəticəsində qazanıldığını deyib. Azərbaycan ilə Rumıniya arasında sıx əlaqələrin olduğunu vurğulayan Ana Birçal bildirib: “Azərbaycanın enerji dəstəyi olmasaydı, Rumıniya üçün bu qış mövsümü çox çətin keçərdi. Dəstəyə və köməyə görə Azərbaycana minnətdaram. Azərbaycanın bu dəstəyi ümumiyyətlə bölgə üçün çox önəmlidir”.

Şuşa şəhərinə səfər etdiyini, orada genişmiqyaslı quruculuq və bərpa işlərinin şahidi olduğunu diqqətə çatdıran rumıniyalı qonaq qeyd edib: “Orada “yaşıl enerji”dən istifadə ediləcəyini öyrəndim. Bir çox ölkənin Azərbaycanı örnək alacaq sahələr var. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bundan sonra da veriləcək dəstək bizim üçün çox vacibdir”.

Azərbaycan Respublikasının rəqəmsal in-



kişaf və nəqliyyat naziri **Rəşad Nəbiyev** çıxışında ölkəmizin mühüm nəqliyyat qovşağına çevrildiyini bildirib. Azərbaycanda nəqliyyat infrastrukturunun, xüsusilə dəmir yolu şəbəkəsinin inkişafına xüsusi diqqət yetirildiyini vurğulayan nazir ölkəmizin Gürcüstan və Qazaxıstan ilə bu sahədə sıx əməkdaşlıq etdiyini diqqətə çatdırıb. “İnəniş ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə imkanlarımız daha da genişlənəcək. Bu, avropalı tərəfdaşlarımız üçün də sərfəli olacaq. Bundan təkcə bizim ölkəmiz deyil, bütövlükdə region dövlətləri faydalanaçaq. Statistik rəqəmlərə baxsaq, tranzit yollarına tələbatın artdığını görürük və bu göstərici on il ərzində iki dəfə artacaq. Biz artan tələbatı cavab vermək üçün tərəfdaşlarımızla birlikdə çox səmərəli şəkildə işləyirik”, – deyə Rəşad Nəbiyev qeyd edib.

Tacikistanın nəqliyyat naziri **Azim İbrohim** ölkəsinin son dövrdə beynəlxalq əlaqələrini sürətlə inkişaf etdirdiyini vurğulayaraq bildirib: “Tacikistan ikitərəfli münasibətlərdən faydalanmaqdadır. İqtisadi əlaqələrin inkişafı üçün nəqliyyat sahəsi vacib rol oynayır. Hazırda ən vacib məsələlərdən biri də sənayedə ətraf mühitə dost olan nəqliyyat növlərinin inkişafıdır. Tacikistanda enerji layihələrindən istifadə sürətlə genişləndirilir və bu məsələyə hökumət tərəfindən ciddi nəzarət edilir”.

Qırğızstanın sabiq baş naziri **Comart Otorbayev** çıxışında ikitərəfli və beynəlxalq səviyyədə əməkdaşlığın önəminə toxunaraq deyib: “Qarşıdağı dövrdə Çin, Mərkəzi Asiya və Avropa arasında ticarətin daha da inkişaf edəcəyi gözlənilir. 2011-ci ildə Çindən ilk qatar Almaniyaya hərəkət etdi. Yük qatarları hazırda da Çindən Avropa istiqamətində hərəkət edirlər. Bu daşımaların 97 faizi Rusiya və Belarus ərazisindən həyata keçirilir. Ötən il pandemiya ilə əlaqədar bu tranzit yollardan istifadə bir qədər zəifləsə də, tələbat olduğu kimi qalıb”.

ATOT-in fəaliyyətində olan sədrinin uzun sürən münaqişələr üzrə xüsusi nümayəndəsi, Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının sabiq baş katibi **Bolat Nuruqaliyev** diqqətə çatdırıb ki, Qazaxıstanın enerji potensialında qaz xüsusi rol oynayır: “Transxəzər nəqliyyat marşrutu çox əhəmiyyətlidir. Çin, Azərbaycan və Türkiyə bu sahədə vacib ölkələrdir. Aktau liman şəhəri kimi böyük potensiala malikdir. Biz bu şəhərdə logistik terminallar, sahildə müxtəlif zavodlar inşa etmək niyyətindəyik. Eyni zamanda ölkədə dəmir yolları şəbəkəsinin genişləndirilməsi planlaşdırılır. Qazaxıstan və Azərbaycan arasında əməkdaşlıq yüksək səviyyədədir. Əməkdaşlığın bu yüksək səviyyəsi kommunikasiya sahəsini də əhatə edir”.

Rumıniyanın xarici işlər naziri, Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Daimi Beynəlxalq Katibliyinin (PERMIS) baş katibi **Lazar Komaneşku** ölkəsinin Azərbaycan ilə iqtisadi əməkdaşlığı daha da dərinləşdirməsinə böyük önəm verdiyini vurğulayıb. Əməkdaşlığın inkişafında sağlamlıq rəqabətinin vacibliyini qeyd edən qonaq deyib: “İnkişafın təmin edilməsi üçün dövlətlər arasında ədalətli rəqabət həyata keçirilməlidir. Enerjinin naqli sahəsində yeni layihələr hazırlanmalıdır. Azərbaycanın bu sahəyə göstərdiyi diqqət inkişafı təmin edəcək”.

Forumun 7-ci panel iclası “Qlobal inkişaf və təhlükəsizlikdə Çinin rolu” mövzusunda həsr olunub.

Tədbirdə əvvəlcə mövzu ilə bağlı videoçarx nümayiş etdirilib.

Serbiyanın sabiq Prezidenti Boris Tadiçin moderatorluğu ilə keçirilən iclasda Çinin dünya iqtisadiyyatında artan rolu, ictimai inkişaf və təhlükəsizliyə təsirindən danışılıb. Boris Tadiç bildirib ki, Çində inkişafın səbəbi davamlı islahatların aparılmasıdır. Bu, Çinin gələcəyi deməkdir və dünyanın inkişafına stimül verir. Moderator dünyanın qarşılaşdığı

problemlər fonunda Çinin təcrübəsini öyrənməyin önəmini vurğulayıb. O, Çinin “Bir kəmə, bir yol” layihəsinin əhəmiyyətini qeyd edib, bu layihənin bir çox ölkələrin inkişafına təsir göstərdiyini bildirib.

Qlobal Bakı Forumunda ilk dəfə iştirak etdiyini və bundan məmnunluq duyduğunu bildiren Çinin Avropa Məsələləri üzrə xüsusi nümayəndəsi, Çinin Almaniyada sabiq səfiri **Vu Honqbo** Forumun mühüm beynəlxalq platforma olduğunu deyib, bu imkanı yaratdığına görə Azərbaycan rəhbərliyinə, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinə təşəkkürünü ifadə edib.

Son üç ildə Çində və bütün dünyada böyük dəyişikliklərin baş verdiyini qeyd edən Vu Honqbo deyib: “Pandemiya, iqlim dəyişikliyi, münəvişlər dünyamıza baha başa gəldi. Hazırda planetimizdə qeyri-müəyyənlik və qeyri-sabitlik müşahidə olunur. Təhlükəsizlik təmin edilmədən heç bir inkişafdan şəbbət gəda bilməz. Çinin təşəbbüslərindən biri də global inkişafdır. Bu təşəbbüs bir neçə əsas sütun üzərində qurulub. Bunlardan inkişaf,

innovasiya, harmoniyanı qeyd edə bilərəm”.

Təhlükəsizlik və inkişafın bir-biri ilə sıx bağlı, ölkəsinin dayanıqlı inkişafın tərəfdarı olduğunu qeyd edən xüsusi nümayəndə Çinin sülh istədiyini və başqa ölkələrin ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşdığını diqqətə çatdırıb.

Kamboca Milli Assambleyasının sədr müavini **Xuon Soudari** Forumun və məhz panel müzakirələrinin global inkişafın və təhlükəsizliyin təmin edilməsinə töhfə verəcəyinə ümid bəslədiyini bildirib. Soyq müharibələrə son qoyulmasının vacibliyini qeyd edən Xuon Soudari deyib: “Çin bu mövzuda dünyada ən fəal ölkələrdəndir. Digər ölkələrin ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşan Çin hökuməti sülhün, sabitliyin bərqərar olması üçün təşəbbüs göstərir”.

Macarıstanın sabiq baş naziri **Peter Medyeşi** qeyd edib ki, 10 il bundan əvvəl analitiklər Çinin uğursuzluğa düçar olacağını desələr də, bu, baş vermədi. Çin son 35 ildə vacib aktora çevrilib. Bu ölkə COVID-19 pandemiyasından sonra özünü inkişaf etdirib və orada yoxsulluğun qarşısı alınıb. Çin, eyni zamanda çox vacib tərəfdaşdır.

Azərbaycanda olmaqdan və Bakı Forumunda iştirakdan qürur və məmnunluq duyduğunu dila gətirən Pakistanın sabiq Baş naziri **Şövkat Əziz** Qlobal Bakı Forumunun önəmini vurğulayıb. Bu tədbirin zamanında və məqamında keçirildiyi diqqətə çatdırıb.

İnkişaf üçün davamlı islahatların aparılmasının vacibliyini qeyd edən Şövkat Əziz Pakistanda müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsi nəticəsində infrastrukturun xeyli inkişaf etdiyini deyib. Dünyanın siyasi və iqtisadi çətinliklərlə üzləşdiyini bildiren pakistanlı natiq deyib: “Münəvişlər, bir-birindən asılılı müəyyən problemlər yaradır. Biz xalqlar arasında harmoniya yaratmalıyıq. Narahatlığı aradan qaldırmaq, müsbət dəyişikliyə getmək lazımdır. Biz Çinin təcrübəsindən istifadə edirik. Pakistan Böyük İpək Yolu layihəsi nəticəsində xeyli inkişaf edib”.

“Bir kəmə və bir yol” layihəsinin əhəmiyyətindən danışan Şövkat Əziz ölkəsinin bu layihədən faydalandığını vurğulayıb.

Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının sabiq Baş katibi, Tacikistanın sabiq xarici işlər naziri **Rəşid Alimov** Çinlə Mərkəzi Asiya ölkələri arasında əlaqələrdən danışdı: “Çinin təhlükəsizlikdə rolu güzgü kimidir. Bu yol 10 illiklər ərzində əhatə olunub. Çin və Mərkəzi Asiya ölkələri inkişaf mərhələsindədir. Bu, çox yaxşıdır”.

R.Alimov Çinin vacib ixrac mərkəzinə və Asiyanın birbaşa sərmayə mənbəyinə çevrildiyini qeyd edib.

Rumıniyanın sabiq baş naziri **Petre Roman** Çinin son 40 ildə iqtisadiyyat sahəsində böyük sıçrayış etdiyini deyib. Bildirib ki, Çin ABŞ-dən sonra dünyanın ikinci ən böyük iqtisadiyyatına çevrilib. “Təhlükəsizlik məsələlərində global reallıqlar var. Bununla yanaşı, dünyada böyük global problemlər mövcuddur. Biz global problemlərin həlli üçün davamlı olaraq bir araya gəlməli, həmrəylik göstərməliyik”, – deyə Petre Roman bildirib.

Çıxışlardan sonra panel iclasları müzakirələrlə davam edib.

Qeyd edək ki, X Qlobal Bakı Forumuna bir çox ölkələrin, eləcə də nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri qatılıblar. Forumda 4 prezident, 2 baş nazir, 6 spiker və nazir, BMT-nin 5 qurumunun rəhbərləri, 25 sabiq prezident, 21 sabiq baş nazir, 23 ölkənin xarici işlər nazirlərinin müavinləri olmaqla, ümumilikdə 60-dan çox ölkədən 350-dən artıq nümayəndə iştirak edib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin himayəsi altında və Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilən X Qlobal Bakı Forumuna martın 11-də yekun vurulacaq.

Türkiyədən müsahibə

Ankaradakı nüfuzlu düşüncə məbədi olan Avrasiya Araşdırmalar Mərkəzinin (AVİM) ən çox önəm verdiyi obyekt Qafqazdır. Qurum xüsusilə Ermənistanın regionda yaratdığı münafişələrin səbəb və nəticələrini təhlil edir. Müsahibimiz AVİM-in direktoru, səfir Alev Kılıçdır.

– Cənab səfir, Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonunda yaşayan ermənilər ölkənin digər vətəndaşları ilə eyni hüquqlara malikdirlər. 1988-ci ildə Ermənistandan zorla qovulmuş Qərbi azərbaycanlılar da öz vətənlərinə qayıtmaq, öz ata-baba yurdlarında yaşamaq hüquqlarını bərpa etmək istəyirlər. Bu məsələ haqqında sizin mövqeyinizi bilmək istərdik.

– Erməni siyasətçiləri və separatçı rejimi müdafiə edənlər beynəlxalq ictimai rəyə qarşı təbliğat aparırlar ki, Azərbaycan ancaq torpaqlara yiyələnməkdə maraqlıdır, ermənilərin o torpaqlarda yaşamasını istəmir. Lakin bu iddialar təbii olaraq indiki Ermənistanda, İrəvanda, Zəngəzurda yaşayan Azərbaycan türklərini yada salır. Bu gün o ərazidə türkün qalmadığını görürük. Təbii ki, buradan belə qənaətə gəlmək olar ki, Ermənistan özünü yalnız torpağı qəsb etmək maraqlı



“Xocalıda baş verənlər insanlığa qarşı cinayətdir”

lanır və həmin yurd yerlərinin əzəli sahibi olan türklərin orada yaşamasını istəmir.

“Türksüz Ermənistan” siyasəti, Qərbi azərbaycanlıların ən son 1988–89-cu illərdə öz torpaqlarından zorla çıxarılması bunun ən bariz nümunəsidir. Ona görə də regionun tarixinə nəzər saldıqda, açıqlanmayan çoxlu məsələlərin olduğu və beynəlxalq ictimaiyyətin bu məsələləri o qədər də yaxşı bilmədiyi görünür. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin açıqlamaları beynəlxalq ictimaiyyətə medalın digər üzünü olduğunu göstərir. Azərbaycan işğal altında olan torpaqlarını azad etmək üçün ədalət bərpa olundu. Mən inanıram ki, Qərbi azərbaycanlılar da öz ata-baba torpaqlarına nəinki geri qayıdaçaq, bu illər ərzində onlara vurulan maddi-mənəvi zərərin də haqqını Ermənistan dövlətindən geri alacaqlar.

– *Biz Türkiyə mətbuatını araşdırarkən 26 fevral 1992-ci il Xocalı qət*

rəhbəri kimi, bu məsələlər haqqında fikirləriniz maraqlıdır...

– Ermənistanın 30 ildir regionda davam etdirdiyi işğal Azərbaycanın iqtisadi və təbii sərvətlərinin böyük bir hissəsindən yararlanma bilməsinə, Ermənistanın isə haqsız qazanc əldə etməsinə səbəb olub. Qarabağda və onun ətrafında yerləşən qızıl və mis mədənləri illərdir erməni separatçıları tərəfindən istismar edilib. Bu o deməkdir ki, Azərbaycan üçün ciddi iqtisadi resurslar istifadə olunma bilməz. Digər tərəfdən, bu vəziyyətin başqa təsiri də var. Erməni separatçıları bu resurslardan istifadə etməklə nəinki qazanc əldə edirdilər, həm də işğallarını davam etdirmək üçün maliyyə imkanları qazanırdılar. Ona görə də bu mədənlərin istismarında şərik olan Qərb şirkətləri dələvəsi ilə Azərbaycan torpaqlarında işğalın maliyyələşdirilməsinə kömək edirlər. Digər tərəfdən, illərdi yerüstü və yer-



İlhamının o dönmə KİV-də kifayət qədər işıqlandırılmasına rast gəlmədik. Sizcə, bunun səbəbi nə ola bilər?

– Əslində, Türkiyə bu prosesləri yaxından izləyib. Sovet İttifaqı dağıldıqdan Ermənistanın dəstəklədiyi separatçı silahlı birləşmələrin Qarabağda Azərbaycan türklərinə qarşı həyata keçirdikləri qırğınlar hər zaman Türkiyəni yaxından maraqlandırır. Ancaq o dövrdə Sovet İttifaqının parçalanması prosesi ilə bağlı informasiya axınında müəyyən fasilələr yaranmışdı. Bölgədən daha müfəssəl xəbərlər və fotolar gələndən sonra Türkiyə ictimaiyyəti Xocalı hadisələrinin ağırlığından, mahiyyətinəndən xəbərdar oldu.

Xocalı qətləmi mətbuat və media orqanlarının işıqlandırılması ilə dünyanın gözü qarşısında baş verən faciə kimi tarixə düşdü. Azərbaycan türklərinin Qərbi Azərbaycanda, Zəngəzurda, Qarabağda, Xocalıda, Ağdamda yaşadığıqları bütün faciələr Türkiyə və Azərbaycan xalqlarının ortaq ağrısı kimi yaddaşlara həkk olundu.

– Xocalı soyqırımı, Qarabağ mövzusu sizin qurumun tədqiqat obyektidirmi?

– Yalnız Xocalı və Qarabağla bağlı deyil, Zəngəzur məsələsi, Birinci və İkinci Qarabağ müharibəsi, savaştan sonrakı proseslər üzrə analizlər aparırıq. Ümumiyyətlə, AVİM-in tədqiqat apardığı sahələr arasında Qafqaz regionuna xüsusi diqqət ayrılır. Bu coğrafiya ilə bağlı elmi məqalələr dərc olunur. Bundan əlavə, AVİM-in nəzdində Ermənistan üzrə araşdırmalar var, “Erməni araşdırmaları icmalı” (Review of Armenian Studies), “Beynəlxalq Cinayətlər və Tarix” (International Crimes and History) akademik jurnallarımız da nəşr olunur. Həmin nəşrlərdə bu sahələr üzrə ekspertlərin təhlilləri, məqalələri yer alır.

– Qarabağ iqtisadi rayonunda, Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdirildiyi ərazidə Azərbaycanın təbii sərvətlərindən qeyri-qanuni istifadə olunur. Bunun qarşısını almaq üçün Azərbaycan Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin və “AzəriGold” şirkətinin ekspertləri araşdırmalar aparmalıdır. Buna imkan verilmədiyi üçün Azərbaycanlı fəallər 2022-ci il dekabrın 11-dən Laçın dəhlizində etiraz aksiyası keçirirlər. AVİM

raltı su ehtiyatlarının çirklənməsi ilə bağlı Azərbaycanın çox ciddi narahatlıqları var. Çünki Azərbaycanın istifadə etdiyi suyun əhəmiyyətli bir hissəsi Zəngəzur bölgəsindən keçərək Azərbaycana çatır. Bundan əlavə, Azərbaycan tərəfi peyk görüntülərinə əsaslanaraq, mis mədənlərinin fəaliyyətinin təbii həyata və meşələrə böyük ziyan vura biləcəyini bildirir.

Məlum olduğu kimi, suverenlik hüququ dövlətin ərazisini və onun sakinlərini əhatə edən ən fundamental faktordur. Öz ölkəsinin hüduqları daxilində həyata keçirilən bütün fəaliyyətlər barədə məlumatlar alması Azərbaycanın suveren haqqıdır. Ancaq bu məqamda Azərbaycan tərəfin müxtəlif maneələrlə qarşılaşdığını görürük. Təbii ki, belə bir maneə də ictimaiyyətdə haqlı olaraq reaksiya yaradır və etirazlara səbəb olur.

– Sizcə Ermənistanın törətdiyi müharibə cinayətlərinin beynəlxalq hüquq çərçivəsində öz həllini tapması üçün Azərbaycan – Türkiyə müttəfiqliyi hansı rol oynaya bilər?

– Qarabağda baş verənlər tarixən də, bu gün də erməni separatçılarınin təkbaşına təşkil edə biləcəyi hadisə deyil. Əslində, separatçıların, xüsusən də Ermənistan dövlətindən fərqli dəstək almaları, beynəlxalq ictimaiyyətin baş verənlərə səssiz qalması hamıya məlumdur. Ermənistan illərdi məsuliyyəti öz üzərinə götürməkdən yayınsa da, 2020-ci ildə Qarabağ işğaldan azad edildikdən sonra imzalanan müqavilə və ölkənin münaqişənin birbaşa tərəfi olduğunu etiraf etməsi deməkdir.

Xocalıda baş verənlər tarixə qara ləkə kimi düşüb və insanlığa qarşı cinayətdir. Bu, Türkiyə ilə Azərbaycanın ortaq ağrısıdır. Türkiyə Azərbaycanın bu məsələlərdə haqqını sübut edəəcək və ədalət təmin olunmasına xidmət edəcək hər addımda həmişə olduğu kimi, yenə də qardaş ölkənin yanında olmağa davam edəcək. Ümid edirik ki, Ermənistanın, bütövlükdə, Azərbaycan dövlətinə vurduğu ziyan – xüsusən Xocalı soyqırımı, Qarabağ məcburi köçkünlərinin pozulmuş haqları beynəlxalq hüquq çərçivəsində öz həllini tapacaq.

Ankara

M.SULTANOVA,

Türkiyədə prezident seçkiləri

Türk xalqı Ərdoğanın böyük xidmətlərini unuda bilməz

Türkiyə yeni seçki ərafındadır. Bu il mayın 14-də ölkədə həm parlament, həm də prezident seçkiləri keçiriləcək. Hazırda qardaş ölkədə zəlzələnin yaratdığı problemlər ön planda olsa da, bu əsas məsələ də diqqətdən yayınmır.

Əlbəttə, əsas müzakirə mövzusu prezidentliyə namizədlərin kimliyidir. Namizədlərdən biri aydındır – hazırkı Prezident, hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının sədri Rəcəb Tayyib Ərdoğan. Artıq birləşmiş müxalifət də vahid namizədini müəyyənləşdirib. Bu, “Altılı masa”da (Cümhuriyyət Xalq Partiyası (CHP), İYİ Partiya, Səadət Partiyası, Demokrat Partiyası, DEVA Partiyası və Gələcək Partiyası) razılaşdırılmış namizəd Kamal Kılıcda-rogıldur.

Ekspertlər hesab edirlər ki, növbəti seçkilərin qalibi Rəcəb Tayyib Ərdoğan olacaq. Bu da təsadüfi deyil. Çünki Türkiyənin hazırkı Prezidenti özünün çox-vektorlu siyasəti ilə dünyada tanınmış və qəbul olunmuş liderdir, kifayət qədər parlaq simadır. Təsədüfi deyil ki, Türkiyənin NATO üzrə müttəfiqi olan ABŞ-ın sabiq prezidenti Donald Tramp Ərdoğanın adını dünyanın dörd ən böyük siyasətçisi sırasında çəkirdi.

Haqiqətən, Prezident Ərdoğan ölkəsinin milli maraqlarının qorunması və sonadək müdafiəsi naminə cəsarətli addımlar ata bilən, özünün siyasi xəttini dönmədən həyata keçirməyi bacaran liderdir. O, hakimiyyətə gəldiyi ilk gündən müstəqil siyasət yürütməsi ilə seçilib. İlk növbədə, sələflərinin “Ölkədə sülh, cəhəndə sülh” devizini uğurla tətbiq edib. Bundan əlavə, “Qonşularla sıfır problem” tezisini irəli sürərək, Türkiyənin yaxın-uzaq ölkələr, xüsusən qonşular üçün açıq olduğunu, problemləri məsələlərin həllinə hazır olduğunu vurğulayıb.

Əlbəttə, qardaş ölkənin dövlət başçısından danışırıqsa, gözələrimiz ölundə onun 44 günlük müharibə müddətində verdiyi bəyanatları canlanır. Qətiyyətlə söyləyə bilərik ki, Ərdoğan Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını sərt şəkildə pisləyən, İkinci Qarabağ savaşını müddətində haqq səsimizi ucaldan, ölkəmiz üçün həssas məqamda prinsipial dəstək verən fenomenidir. Ümumən, o, Azərbaycana real dəstək baxımından sələflərinin hamısını geridə qoymuş liderdir.

Məhz Ərdoğanın şəxsində Azerbay-



can xalqı əsil türk qardaşlığının, misilsiz təəssübkeşliyinin nümunəsinə ən yüksək səviyyədə hiss edib. Türkiyənin hazırkı dövlət başçısı ölkəsinin Ermənistanla münasibətlərində Azərbaycan amilini həlledici məqam kimi siyasət meydanına daşımağın bənzərsiz və təkrarsız təcəssümüdür.

Ərdoğan Suriya münaqişəsinin həlli, bu ölkənin milyonlarla vətəndaşının qaçqınlıq həyatına son qoyulması üçün böyük diplomatik səylər göstərdi. Bu istiqamətdə həm Qərb, həm də Rusiya ilə ardıcıl və məqsədyönlü danışıqlar apardı. O, böyük faciələr yaşamış Suriya torpağına sülh gətirmək üçün istər İŞİD, istərsə də PKK-YPG-PYD ilə mübarizə apardı. Rusiya–Türkiyə–İran üçbucağı müstəvisində ölkəyə sülh gətirilməsinə çalışdı. Bütün bu səylərlə yanaşı, Türkiyə altı milyona qədər suriyalıya qucaq açdı, sığınacaq verdi, sözün həqiqi mənasında, sahib çıxdı. Türkiyə lideri bu gün də onların azad və sərbəst şəkildə öz vətənlərinə qayıtması üçün siyasi fəaliyyətini davam etdirir.

Ərdoğan regionda “terrorizmə son” şüarını irəli sürdü və istər qonşu Suriya, istərsə də İraq ərazisində terror qruplaşmalarına qarşı amansız mübarizə apardı. Məqsədi terrorizmin kökünü qazımaq idi. Mövcud istiqamətdə kifayət qədər böyük işlər gördü. Yaxın və Orta Şərq coğrafiyasında xeyli sayda terrorçunun məhvi, onların sığınacaqlarının darmadağın edilməsi, ümumən, antiterror hədəflərinin dünyaya açıq formada bəyan edilməsi, bununla əlaqədar barışmazlıqın nümayişi Ərdoğanın adı ilə bağlıdır. Məhz terrorizmlə mübarizə strategiyasının tələbi

idi ki, Türkiyə lideri son illərdə İsveç və Finlandiyanın NATO-ya daxil olmasına yol vermir. Təbii ki, məqsəd bu ölkələrə mane olmaq deyil, terrorizmə istənilən dəstəyə son qoymaqdır.

Liviya da daxili vətəndaş müharibəsinin qarşısının alınmasına əvəzsiz töhfələrini vermiş Ərdoğan barışdırıcı missiyasını Ukrayna münaqişəsi üzrə də göstərməkdədir. O, qarşı duran tərəflərin mövqelərini uzlaşdırılması məqsədilə mümkün olan hər şeyi etməkdədir. Həm Rusiya, həm Ukrayna ilə ardıcıl danışıqlar aparır, Moskvada, Kiyevdə, İstanbulda danışıqların təşəbbüskarı olaraq çıxış edir.

Dünyada taxıl ehtiyatlarının tükənmək üzrə olduğu hazırkı şəraitdə məhz Ərdoğan sinəsini qabağa verdi, Ukrayna və Rusiya ilə danışıqlara başladı. Prosesə BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş də qoşuldu və dünya çörək itahını ilə sınağa çəkilməkdən qurtuldu.

Ərdoğan qarşıdakı illərdə də Türkiyənin böyük hədəflərə doğru irəliləyəcəyini vurğulayır. Onun həyata keçirməli olduğu böyük proqramlar mövcuddur. Şübhəsiz, Türkiyə lideri ölkənin müdafiə sənayesini yeni yüksək səviyyəyə qaldırmaqlı da hədəf seçib.

Təbii ki, bütün bunlar Prezident Ərdoğanın ölkəsi, region, eləcə də bütün dünyaya üçün etdiyi böyük xidmətlərin hamısı deyil. Və hesab edirik ki, bu xidmətləri türk xalqı unutmayıb və bütün bunlar Ərdoğanın yenidən dövlət başçısı seçilməsində öz sözünü deyəcək.

Paşa ƏMİRCANOV,
“Xalq qəzeti”

Ekoaksiyanın gündəliyi

Ekofəalların mübarizəsi vətəndaşlıq savaşındır

Ermənistan Azərbaycanın sülhlə bağlı irəli sürdüyü humanist şərtlərə əməl etməkdən boyun qaçırmaqda davam edir.

Rəsmi İrəvan həyasızcasına aksiyaların Azərbaycanın siyasi hakimiyyəti tərəfindən təşkil olunduğunu, yolun blokadaya alındığını və bölgədəki erməni əhəlisinin humanitar böhran yaşadığını iddia edir. Reallıqda qarşı tərəfin səsləndirdiyi iddiaların heç bir əsası yoxdur. Bu aksiyalar ermənilərin Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti xidmət apardığı Azərbaycan ərazilərində yerləşən fəqədi qazıntı yataqlarının qeyri-qanuni istismarı, sərvətlərimizin talanması, ekologiyaya ziyan vurulma-

sı ilə əlaqədar keçirilir. Aksiya iştirakçıları vətəndaş mövqeyi ortaya qoyaraq, qeyri-qanuni fəaliyyətlərin dayandırılmasını tələb edirlər.

Məsələ ilə əlaqədar Xarici işlər naziri Ceyhan Bayramov BMT Baş katibinə ünvanlandığı məktubda bildirir ki, Laçın yolu ilə hərəkətin heç bir nəzarət olmadan həyata keçirilməsi qeyri-mümkündür. Bir qrup azərbaycanlı ekofəalın Xankəndi–Laçın yolunda keçirdiyi etiraz aksiyasının, guya, “Azərbaycan hökuməti tərəfindən təşkil olunduğu” və

“Azərbaycanın təbii qazın və digər kommunal xidmətlərin verilməsinə mane olduğu” barədə Ermənistanın iki əsas iddiasının Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi tərəfindən rədd edilməsi faktı məktubda diqqətə çatdırılır.

Bu qərar bir daha sübut edib ki, Azərbaycan hökuməti vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin Laçın yolunda etiraz aksiyası ilə bağlı heç bir məsuliyyət daşımır və onların legitim etiraz hüquqlarının qarşısının alınmasına məcbur edilibilməz. Bununla yanaşı, məhkəmə Ermənistanın yoldan “azad istifadə” etmə tələbini dəyişdirməklə, əslində, Laçın yolundan hərbi və iqtisadi məqsədlər üçün sui-istifadə edilməsinə qarşı olduğunu diqqətə çatdırıb.

Məktubda ermənilərin Laçın yolundan sui-istifadə halları diqqətə çatdırılır və Azərbaycanın səlahiyyətləri çərçivəsində yoldan istifadənin təhlükəsizliyinə zərər verədiyi nə Azərbaycan hökumətinin, nə də etirazçıların yolda hərəkətə maneçilik törətmədikləri vurğulanır. Məktubda, həmçinin Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin və Rusiya sülhməramlı kontingentinin humanitar təyinatlı avtomobillərinin keçidi barədə məlumat təqdim edilir. Qeyd olunur ki, avtomobillərin yoldan istifadəsinin “blokada” və “gərgin humanitar böhran” vəziyyəti barədə iddiaların əsassız olduğu bildirilir.

Laçın yolundan istifadənin qanuni və şəffaf olması, yoldan sui-istifadə hallarına yol verilməməsi, bu səylərin tərkib hissəsi kimi, Laçın yolunun başlanğıcında sərhəd-nəzarət keçid məntəqəsi yaradılması təklifi məktubda xüsusi olaraq vurğulanır. Ermənistanın bu təklifdən heç bir əsas gətirmədən imtina etməsinin İrəvanın Laçın yolunda şəffaflıqda maraqlı olmadığını və sui-istifadə hallarını davam etdirmək niyyətindən göstəricisi olduğu diqqətə çatdırılır.

Dünyanın aparıcı KİV-i də erməni yalanlarını ifşa edir, Laçın–Xankəndi yolunda etiraz edən azərbaycanlıların tələblərinin yerinə yetirilməsinin beynəlxalq hüququn prinsiplərinə uyğun olduğunu yazırlar. Beynəlxalq ictimaiyyət məsələnin mahiyyətindən xəbərdardır, ermənilərin məhvi planlarından əl çək-məsini tələb edir.

Rizvan FİKRƏTOĞLU,
“Xalq qəzeti”

Ekspert rəyi



Nihat ƏLİYEV,
politoloq-iqtisadçı:

– Gənclər gecə-gündüz qara, çovğuna məhəl qoymadan Laçın yolunda ölkəmizin milli maraqları naminə ayaqdadırlar. 2020-ci ildə Vətən müharibəsində xalqımıza Böyük Zəfər qazandıran Azərbaycan gəncləri indi də suverenliyimizin tam bərqərar olmasını üçün dinc aksiyaları ilə mübarizələrini davam etdirirlər.

Cənab İlham Əliyevin hakimiyyəti dövründə yetişən gənclik Vətən müharibəsində hansı qəhrəmanlıq nümayiş etdirdisə, bu gün də missiyasını qəhrəmanlıqla davam etdirməkdədir. Belə gəncliklə bütün xalqımızın fəxr

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 67

“Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində çalışan bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılan müəllimlərin, həmin müəssisələrin direktor və direktor müavinlərinin vəzifə maaşları sxeminin və məbləğlərinin, vəzifə maaşlarına əlavələrin məbləğlərinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 11 iyul tarixli 270 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

“Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış müəllimlərin, həmin müəssisələrin direktor və direktor müavinlərinin, habelə gənclərin çağırışaqədərki hazırlıq rəhbərlerinin əməkhaqlarının artırılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 23 fevral tarixli 3764 nömrəli Sərəncamının 2-ci hissəsinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respubli-

kasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. “Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində çalışan bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılan müəllimlərin, həmin müəssisələrin direktor və direktor müavinlərinin vəzifə maaşları sxeminin və məbləğlərinin, vəzifə maaşlarına əlavələrin məbləğlərinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 11 iyul tarixli 270 nömrəli Qərarında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 7, maddə 1349; 2018, № 3, maddə 612, № 11, maddə 2432; 2019, № 4, maddə 750, № 9, maddə 1550; 2022, № 1, maddə 67; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 21 noyabr tarixli 415 nömrəli Qərarı) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 4-cü hissədə “799” rəqəmləri “879” rəqəmləri ilə, “719” rəqəmləri “791” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

Bakı şəhəri, 7 mart 2023-cü il

1.2. həmin Qərarla təsdiq edilmiş 1 nömrəli əlavə - “Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində çalışan bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılan müəllimlərin aylıq vəzifə maaşlarının sxemi” yeni redaksiyada təsdiq edilsin (əlavə olunur);

1.3. həmin Qərarla təsdiq edilmiş 2 nömrəli əlavə - “Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində çalışan bilik və bacarıqlarının diaq-nostik qiymətləndirilməsi aparılan, gənclərin çağırışaqədərki hazırlığı rəhbərlerinin aylıq vəzifə maaşlarının sxemi” yeni redaksiyada təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Bu Qərar 2023-cü il fevralın 1-dən tətbiq edilir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 68

“Bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış dövlət peşə təhsili müəssisələrində idarəetmə, təhsil və təlim fəaliyyəti ilə məşğul olan işçilərin aylıq vəzifə maaşları sxeminin və məbləğlərinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 1 fevral tarixli 26 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

“Dövlət peşə təhsili müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış müəllimlərin, o cümlədən gənclərin çağırışaqədərki hazırlıq və fiziki tərbiyə rəhbərlerinin, idarəetmə və təlim fəaliyyəti ilə məşğul olan işçilərin əməkhaqlarının artırılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 23 fevral tarixli 3765 nömrəli Sərəncamının 2-ci hissəsinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. “Bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış dövlət peşə təhsili müəssisələrində idarəetmə, təhsil və təlim fəaliyyəti ilə məşğul olan işçilərin aylıq vəzifə

maaşları sxeminin və məbləğlərinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 1 fevral tarixli 26 nömrəli Qərarında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 2, maddə 330, № 3, maddə 613, № 12 (II kitab), maddə 2741; 2019, № 9, maddə 1549; 2022, № 1, maddə 68; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 21 dekabr tarixli 448 nömrəli Qərarı) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 6-cı hissədə “792”, “714”, “636” rəqəmləri müvafiq olaraq “871”, “785”, “700” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

1.2. həmin Qərarla təsdiq edilmiş 1 nömrəli əlavə - “Dövlət peşə təhsili müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış müəllimlərin aylıq vəzifə maaşlarının sxemi” yeni redaksiyada təsdiq edilsin (əlavə olunur);

1.3. həmin Qərarla təsdiq edilmiş 2 nömrəli əlavə - “Dövlət peşə təhsili müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış baş ustaların aylıq vəzifə maaşlarının sxemi” yeni redaksi-

Bakı şəhəri, 7 mart 2023-cü il

yada təsdiq edilsin (əlavə olunur);

1.4. həmin Qərarla təsdiq edilmiş 3 nömrəli əlavə - “Dövlət peşə təhsili müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış istehsalat təlimi ustalarının aylıq vəzifə maaşlarının sxemi” yeni redaksiyada təsdiq edilsin (əlavə olunur);

1.5. həmin Qərarla təsdiq edilmiş 4 nömrəli əlavə - “Dövlət peşə təhsili müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış gənclərin çağırışaqədərki hazırlığı rəhbərlerinin aylıq vəzifə maaşlarının sxemi” yeni redaksiyada təsdiq edilsin (əlavə olunur);

1.6. həmin Qərarla təsdiq edilmiş 5 nömrəli əlavə - “Dövlət peşə təhsili müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış fiziki tərbiyə rəhbərlerinin aylıq vəzifə maaşlarının sxemi” yeni redaksiyada təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Bu Qərar 2023-cü il fevralın 1-dən tətbiq edilir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

Qeyd: Qərarlara edilmiş əlavələrin tam mətni ilə www.nk.gov.az və www.xalqgazeti.az saytlarında tanış ola bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 69

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1994-cü il 15 yanvar tarixli 10 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Şəhid adının əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlərin təbiiqi qaydaları”nda dəyişiklik edilməsi barədə

“Şəhid adının əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 5 noyabr tarixli 630-VIQD nömrəli Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1994-cü il 15 yanvar tarixli 10 nömrəli

Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 3, maddə 191, № 6, maddə 388, № 8, maddə 534; 2002, № 3, maddə 148, № 4 (II kitab), maddə 199; 2003, № 6, maddə 342; 2006, № 5, maddə 474, № 9, maddələr 819, 830; 2008, № 2, maddə 130; 2009, № 7, maddə 604; 2010, № 3, maddə 264; 2012, № 12, maddə 1356; 2016, № 4, maddə 824, № 7, maddə 1343, № 9, maddə 1585, № 11, maddə 1976; 2017, № 2, maddə 306, № 4, maddə 610, № 5, maddə 994; 2019, № 9, maddə 1552; 2020, № 10, maddə 1295, № 11, maddə 1397; 2021, № 3, maddə 275, № 4, maddə 404, № 7, maddələr 871, 875, № 10, maddə 1164, № 12, maddələr 1518, 1535; 2022, № 1, maddə 74, № 8, maddə 974; Azər-

Bakı şəhəri, 7 mart 2023-cü il

baycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 15 noyabr tarixli 412 nömrəli Qərarı) ilə təsdiq edilmiş “Şəhid adının əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlərin təbiiqi qaydaları”nın 5.1-ci bəndində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Birinci cümlədə “Respublikası və müvafiq şəhər (rayon) icra hakimiyyətlərinin” sözləri “Respublikasının dövlət” sözləri ilə əvəz edilsin və həmin cümləyə “fondlarından” sözündən sonra “, habelə dövlət icbari şəxsi sığorta vəsaiti hesabına” sözləri əlavə edilsin.

2. İkinci cümlə ləğv edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 70

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin “Dövlət informasiya sistemlərinin və ehtiyatlarının “Hökumət buludu”na Keçid Planı”nın təsdiq edilməsi və “Hökumət buludu” ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında” 2020-ci il 29 oktyabr tarixli 428 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi və “Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun xərclər smetəsi, ştat cədvəli haqqında” 2010-cu il 20 aprel tarixli 70 nömrəli Qərarının ləğv edilməsi barədə

“Azərbaycan Elm Fondu” publik hüquqi şəxsin yaradılması və “Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun Nizamnaməsi”nin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2010-cu il 19 fevral tarixli 223 nömrəli Fərmanının ləğv edilməsi barədə” Azər-

baycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 15 oktyabr tarixli 1855 nömrəli Fərmanının 7.3-cü bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 29 oktyabr tarixli 428 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 10, maddə 1316; 2021, № 2, maddə 203, № 4, maddələr 416, 418, № 9, maddə 1064, № 12, maddə 1510; 2022, № 4, maddə 381, № 6, maddə 685; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 15 noyabr tarixli 414 nömrəli, 20 dekabr tarixli 446 nömrəli və 21 dekabr tarixli 448 nömrəli qərarları) ilə təsdiq edilmiş “Dövlət informasiya sistemlərinin və ehtiyatlarının “Hökumət buludu”na Keçid Planı”nın

nunvericilik Toplusu, 2020, № 2, maddə 189; 2021, № 4, maddə 410) ilə təsdiq edilmiş “Vergi və gömrük sahəsində verilmiş güzəşt və azadomaların dövlət büdcəsinin gəlirlərinə təsirinin qiymətləndirilməsi metodo-logiyası və həmin güzəşt və azadomaların reyestrinin aparılması Qaydası”nın 3.1.8-ci yarım-bəndinə “Hüquqi şəxslərin” sözlərindən sonra “və Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 198.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan hər istisna olmaqla, fiziki şəxslərin” sözləri əlavə edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 72

“Qida və yem məhsullarının, habelə qida məhsulları ilə təmasda olan material və məmulatların nümunələrinin sınaq laboratoriyalarında tədqiqinə (sınağına) görə xidmət haqqının məbləği”nin təsdiq edilməsi haqqında

“Qida təhlükəsizliyi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 5 may tarixli 523-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Yeyinti məhsulları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” 2000-ci il 26 yanvar tarixli 267 nömrəli, “Yeyinti məhsulları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə” 2003-cü il 23 oktyabr tarixli 969 nömrəli fərmanlarının ləğv edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 24 iyun tarixli 1723 nömrəli Fərmanının 1.1.9-cu yarım-bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. “Qida və yem məhsullarının, habelə qida məhsulları ilə təmasda olan material və məmulatların nümunələrinin sınaq laboratoriyalarında tədqiqinə (sınağına) görə xidmət

Bakı şəhəri, 7 mart 2023-cü il

haqqının məbləği” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Müəyyən olunsun ki, bu Qərarın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş xidmət haqqının məbləği “Qida Təhlükəsizliyi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 24.13-cü, 25.6-cı, 26.4-cü və 31.4-cü maddələrində qeyd edilən məqsədlərlə götürülmüş məhsul nümunə-lərinin tədqiqi (sınağı) Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi-nin tabeliyində olan Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutunun akkreditasiya edilmiş sınaq laboratoriyalarında aparıldığı halda tətbiq edilir.

3. Bu Qərarla dəyişiklik Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 24 avqust tarixli 772 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “İcra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının hazırlanması və qəbul edilməsi qaydası haqqında Əsasnamə”nin 2.6-1-ci bəndinə uyğun edilə bilər.

4. Bu Qərar 2023-cü il yanvarın 1-dən tətbiq edilir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

Qeyd: Qərara edilmiş əlavələrin tam mətni ilə www.nk.gov.az və www.xalqgazeti.az saytlarında tanış ola bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 73

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2013-cü il 10 iyun tarixli 111 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Çətin həyat şəraitində hesab edilmənin əsasları üzrə şəxsin (ailənin) çətin həyat şəraitində olmasını təsdiq edən sənədlərin. Siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi haqqında

“Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 27 dekabr tarixli 464-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və “Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəllə-sinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 6 mart tarixli 297 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 31 yanvar tarixli 1583

Bakı şəhəri, 7 mart 2023-cü il

nömrəli Fərmanının 3-cü hissəsinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2013-cü il 10 iyun tarixli 111 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2013, № 6, maddə 725; 2017, № 2, maddə 325; 2019, № 3, maddə 518; 2020, № 4, maddə 495; 2021, № 6 (IV kitab), maddə 667, № 11, maddə 1264; 2022, № 10, maddə 1221) ilə təsdiq edilmiş “Çətin həyat şəraitində hesab edilmənin əsasları üzrə şəxsin (ailənin) çətin həyat şəraitində olmasını təsdiq edən sənədlərin siyahısı”nın 2.1.1-ci yarım-bəndindən “rayon (şəhər)” sözləri çıxarılısın.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 74

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 1 iyul tarixli 129 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Doktoranturaların yaradılması və doktoranturaya qəbul Qaydaları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında

“Elmi dərəcələr verilməsi qaydası haqqında Əsasnamə”nin və “Elmi adlar verilməsi qaydası haqqında Əsasnamə”nin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 11 iyun tarixli 728 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 26 noyabr tarixli 1888 nömrəli Fərmanının icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 1 iyul tarixli 129 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanun-

Bakı şəhəri, 7 mart 2023-cü il

vericilik Toplusu, 2010, № 7, maddə 695; 2013, № 10, maddə 1228; 2014, № 1, maddə 56; 2017, № 4, maddə 666; 2018, № 11, maddə 2431; 2019, № 2, maddə 357, № 11, maddə 1863; 2020, № 1, maddə 67; 2021, № 2, maddə 205, № 3, maddə 286, № 6 (IV kitab), maddə 665; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 21 dekabr tarixli 448 nömrəli və 2023-cü il 12 yanvar tarixli 6 nömrəli qərarları) ilə təsdiq edilmiş “Doktoranturaların yaradılması və doktoranturaya qəbul Qayda-ları”nın 7.4-cü bəndində “Öcənəbilər” sözü “Dissertasiyanı Azərbaycan dilində yazan və müdafiə edən cənəbilər” sözləri ilə əvəz edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 75

“Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi ilə bağlı məsələlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1997-ci .il 2 may tarixli 38 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

“Azərbaycan Respublikası Kino Agentliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 16 noyabr tarixli 1880 nömrəli Fərmanının icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1997-ci il 2 may tarixli 38 nömrəli Qərarına (Azərbaycan Respublikasının Qanun-vericilik Toplusu, 2002, № 5, maddə 320;

Bakı şəhəri, 7 mart 2023-cü il

2003, № 9, maddə 524; 2004, № 5, maddə 383; 2006, № 3, maddə 297, № 5, maddə 463; 2008, № 7, maddə 683; 2011, № 4, maddə 363; 2017, № 10, maddə 1928; 2018, № 8, maddə 1809; 2020, № 10, maddə 1310; 2021, № 8, maddə 968, № 9, maddə 1049) 10 nömrəli əlavə - “Dövlət sifarişii ilə istehsal edilən kinofilmlərin yaradıcılarına ödənilən müəllif qonorar-larının və sair ödənilən haqların miqdarı və verilməsi Qaydaları”nın 6.1-ci bəndinə “struktur bölmələrindən,” sözlərindən sonra “habelə Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyində Azərbaycan Respublikası Kino Agentliyinin,” sözləri əlavə edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 76

“Ərazi Tikinti-Planlaşdırma Mərkəzinin göstərdiyi xidmətlərə görə ödənilən xidmət haqqı məbləği”nin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 10 yanvar tarixli 3 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

“Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi məsələlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 19 mart tarixli 597 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 23 avqust tarixli 1823 nömrəli Fərmanının 2-ci hissəsinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabi-

Bakı şəhəri, 7 mart 2023-cü il

netinin 2020-ci il 10 yanvar tarixli 3 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 1, maddə 61) ilə təsdiq edilmiş “Ərazi Tikinti-Planlaşdırma Mərkəzinin göstərdiyi xidmətlərə görə ödənilən xidmət haqqı məbləği”nin cədvəlinin 3-cü və 9-cu hissələrinin “Xidmətin adı” sütununda “inzibati ərazisində” sözləri “və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 7 iyul tarixli 1386 nömrəli Fərmanının 1.6-cı və 1.13-cü bəndləri ilə müəyyən edilmiş Qarabəg və Şorqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının əhatə etdiyi şəhər və rayonların inzibati ərazilərində” sözləri ilə əvəz edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

Zərifə Əliyeva – 100

Qlaukoma korluğa səbəb olur



Milli Oftalmologiya Mərkəzi və Azərbaycan Oftalmoloqlar Cəmiyyətinin birgə təşəbbüsü ilə “Qlaukomanın müasir diaqnostikası və müalicəsi” mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirilib. Tədbir akademik Zərifə Əliyevanın anadan olmasının 100 ildönümünə həsr edilib.

“Dünyada qlaukomadan əziyyət çəkənlərin sayı 80 milyon nəfərdən çoxdur. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının məlumatına görə, qlaukoma korluğa səbəb olan xəstəliklər arasında ikinci yerdədir. Keçirilən konfrans qlaukoma ilə bağlı diaqnostika və müalicəni müzakirə etmək, yenilikləri təhlil etmək məqsədilə təşkil edilib. Konfransda paytaxtla yanaşı, regionlardan olan mütəxəssislər də iştirak ediblər. Eyni zamanda, Türkiyədən olan alimlər onlayn formada qoşularaq təcrübələrini bölüşüb, yenilikləri müzakirə ediblər”.

Bu fikirləri akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzinin elmi-məlumat, təşkilati-metodik bölməsinin müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Yazgül Abdıyeva konfransda çıxış edərkən söyləyib. O, göz xəstəliklərinin erkən müayinəsi, diaqnostikası və korluğun qarşısının alınması məqsədilə mərkəzin mütəmadi olaraq paytaxt və regionlarda oftalmoloji aksiyalar həyata keçirdiyini də diqqətə

çatdırıb.

Oftalmologiya mərkəzinin pediatrik oftalmoloqu, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Nigar Həsənova “Pediatrik afakik qlaukoma” mövzusunda çıxışı zamanı deyib ki, dünyada hər il 30 min körpə anadangəlmə katarakta ilə doğulur və hazırda dünyada anadangəlmə kataraktası olan 200 min uşaq var.

Mütəxəssis bildirib ki, üçüncü dünya ölkələrində katarakta səbəbindən uşaq korluğunun rastgəlmə tezliyi daha yüksəkdir: “Kataraktanın cərrahiyyə əməliyyatından sonra baş verən ikinci qlaukoma ən təhlükəli ağırlaşma hesab olunur. Pediatrik afakik qlaukomanın rastgəlmə tezliyi 15–45 faiz arasında dəyişir. Həmin oftalmoloji xəstəliyi olan uşaqlara diaqnoz qoymaq çətin, çünki yüksək göz daxili təzyiqə baxmayaraq, uzun müddət onlarda başqa əlamət müşahidə edilmir. Simptomlar özünü gec büruzə verdiyindən anadangəlmə qlaukoma əlamətləri müşahidə olunmur.

Uşaqlarda lensektomiya (gözə linza qoyulması) təkmilləşdirilmiş texnika və alətlərlə aparılır. Lakin əməliyyatdan sonrakı beş il ərzində 40 faiz hallarda ağırlaşma baş verir. Əməliyyatın vaxtının ikinci qlaukomaya ən çox təsir edən amil olması sübuta yetirilib. Belə ki, əməliyyat uşağın 4–8 həftəsindən sonra aparılarda risk azalır. Erkən müdaxilə zamanı isə qlaukoma riski yüksəkdir və uşaq böyüdükcə progressivləşən gedşatə malik olur. Ümumiyyətlə, pediatrik afakik qlaukoma lensektomiyanın ağırlaşması olaraq dünyada uşaq korluğunun əsas səbəblərindən biridir. Lensektomiyanın körpənin 12-ci həftəsinə qədər təxirə salınması ikinci qlaukoma riskinin xeyli azalmasına gətirib çıxarır”.

Konfransda, həmçinin “Glokoma cərrahi karar və əməliyyat sonrası hasta takibi”, “Neovaskulyar qlaukomada pars plana vitrektomiya və pars plana Baerveldt implantasiyasının tətbiqi”, “Oftalmohipertenziya. Diqqətdən kənar qalan nədir?”, “Qlaukoma üzrə klinik halların təqdimatında interaktiv texnologiyaların tətbiqi”, “Üveitik glaukomə tədavisı”, “Uveal qlaukoma zamanı neyroprotektor terapiyanın tətbiqi”, “Oftalmoloji yardımın III etpında qlaukoma diaqnozu ilə pasientlərin klinik xüsusiyyətləri” və digər mövzuları əhatə edən məruzələr və çıxışlar dinlənib.

Qeyd edək ki, Azərbaycan səhiyyə, xüsusilə də oftalmologiya sahəsində son illər bir çox yeniliklərə imza atıb. Ölkəyə dəvət edilən peşəkar oftalmoloqlarla aparılan müzakirələrdə də, paytaxtda və regionlarda keçirilən konfranslarda da əsas məqsəd oftalmologiyanın beynəlxalq standartlara çatdırılmasıdır. Akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi və Azərbaycan Oftalmoloqlar Cəmiyyətinin birgə təşəbbüsü ilə keçirilən beynəlxalq və elmi konfranslar buna nümunədir.

Müsahibə

Hər il 6 milyon insanda qəfil ürək dayanması baş verir

Hər dəfə qəfil ölüm səbəbindən həyatını dəyişən olanda ürəyimizlə bağlı problemə, hətta onun hər vurğusunun yerdəyşməsinə belə diqqət etməli olduğumuz yadımıza düşür. Amma nədənsə vaxt azlığını, iş-gücədən macal olmadığını bəhanə edib həkimə getməyi, müayinə olunmağı və dərdimizə çarə etməyi arxa plana atırıq. Onda ayırlıq ki, artıq gecdir: ya əməliyyat, ya da həyata vida!

Bakı Baş Səhiyyə Mərkəzinin məlumatına görə, ölümlə nəticələnən xəstəliklər içərisində ürək və qan-damar xəstəlikləri üstünlük təşkil edir. Təkcə yanvar ayı ərzində 901 ölüm hadisəsindən 613-ü ürək və qan-damar xəstəlikləri səbəbindən baş verib. Elmi-Tədqiqat Kardiologiya İnstitutunun ürayin işemik xəstəliklər şöbəsinin müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Mədinə Əzimovanın qəfil ölüm səbəbilə bağlı mini-müsahibə aldıq. Qeyd edək ki, hər ürək dayanması ölümlə nəticələnir. Öncə qəfil ürək dayanmasına hansı faktorların səbəb olduğunu soruşduq. Kardioloq bildirdi:

– Ürayin dayanması o deməkdir ki, ürək fəaliyyəti qəfil durur və klinik ölüm baş verir. Bu zaman xəstənin huşu itir, iri arteriyalarda nəbz vurmur, küylü nadir tənəffüs, derinin göyərməsi, bəbəklərin genişlənməsi baş verir. Belə hal irsən kardioloji patologiyaları, ürək-damar problemi olan insanlarda hər an baş verə bilər. Diabet, təzyiq, böyrək çatışmazlığı olan xəstələr risk qrupuna aiddir. Qəfil ürək dayanması infarkt deyil. Ürayi zəif insan qəfilədən çox fiziki yükləndə, intensiv idmanla məşğul olan zaman ürayi dayana bilər. Ürək ölümü dərman, spirtli içki, psixotrop maddə qəbulundan da baş verə bilər.

– Ürək xəstəlikləri 20–30 il əvvələ nisbətən cavanlaşıb, elədimi?

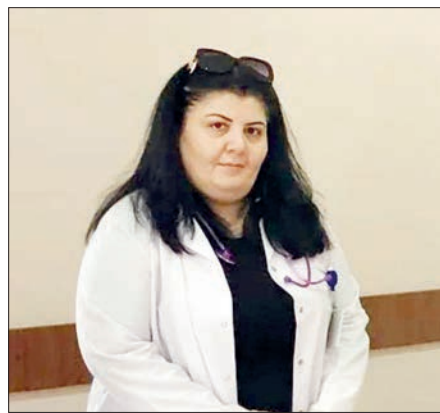
– Hazırda elm və texnikanın inkişafı ilə paralel ürək xəstəlikləri də artıb və gəncləşib. Bu xəstəlikdə ən önəmli risk

amili yaşdır. Yaş artdıqca, ürək-damar xəstəliklərinə məruz qalma riski də çoxalır. Müasir dövrdə iş şəraiti, oturaq həyat tərzinə meyillilik, normadan çox qida qəbulu, piylənmə, stress, siqaret çəkmək, havanın çirklənməsi xəstəliklərin yaranma riskini artırır. Deyə bilərəm ki, yalnız Azərbaycanda yox, dünyada ürək xəstəlikləri cavanlaşıb. Ürayin işemik xəstəliyi olan insanların 80 faiz hallarda ürək dayanmasından ölürlər. İşemik xəstəliyin nə vaxt başlayacağı isə yaşa baxmır. Bu, 30 yaşdan sonra da ola bilər, 40 yaş ötəndən sonra da. Ona görə də hər kəsin ildə 2 dəfə ürək-damar sistemi yoxlanmalıdır.

Qəfil ürək ölümü problemi həm tibbi, sosial əhəmiyyətinə, həm də dramatik xarakterinə görə, uzun illərdir ki, səhiyyənin aktual problemlərindən biri olaraq qalır. Belə ölüm klinik simptomlar başlandıqdan bir saat ərzində, qan dövranının dayanmasının qəfil inkişaf etməsi başa düşülür. Bu nəticə həkimlər üçün də gözlənilməz olur. Çünki hücum ərəfəsində xəstənin vəziyyəti stabil olur. Bəzi insanların nə vaxt başlayacağı isə yaşa baxmır. Bu, 30 yaşdan sonra da ola bilər, 40 yaş ötəndən sonra da. Ona görə də hər kəsin ildə 2 dəfə ürək-damar sistemi yoxlanmalıdır.

– Qəfil ölümlərin qarşısının alınması üçün hər hansı tədbirlər görülmür?

– Avropa Kardiologiya Cəmiyyətinin mədəcik aritmiyası olan xəstələrin idarə edilməsi və qəfil ürək ölümünün qarşı-



sının alınması üçün təşkil etdiyi təlimlər yenilənib. Ürək dayanması olan xəstələrin sağ qalmalarına yardım məqsədilə məktəblərdə və əhali arasında ilk tibbi yardım və reanimasiya bacarıqlarının öyrədilməsi tövsiyə olunur. Dünyada hər il 6 milyon insanda qəfil ürək dayanması baş verir. Bunlardan 10 faizdən azı sağ qalır. Sənəddə vurğulanır ki, hər kəs, o cümlədən məktəblilər ürək-ağciyər reanimasiyası həyata keçirə bilməli və avtomatik xarici defibrilatorlardan istifadə etməyi öyrənməlidir. Bu hərəkətlər ekspertlərin fikrincə, sağ qalmağa kömək edə bilər. Qəfil ürək ölümlərinin 75–80 faizinin səbəbi koronar ürək xəstəliyidir.

– Həkim tövsiyəsinə hər zaman əhətiyac var...

– Qəfil ürək ölümü riskini azaltmaq üçün sağlam həyat tərzini qətiyyətlə pəhriz saxlamağı, siqaretədən imtina, çəkiyə nəzarət və aktiv həyat tərzinə riayət etməyi, həmçinin stress səviyyəsini azaltmağı tövsiyə edirəm. Onu da qeyd edim ki, kəskin koronar sindromu olan xəstələrdə revaskulyarizasiya (şuntlama) ilə mədəcik aritmiyasının və ani ürək ölümü ehtimalı azaldıla bilər. Bu, miokardın qan tədarükünü normalaşdıraraq, ürək fəaliyyətini saxlamağa imkan verir. Kişilər qadınlara nisbətən daha çox ürək dayanması riski daşıyır. Həyatı risklərdən qorunmaq üçün vətəndaşları ilkin səhiyyə xidmətlərindən vaxtında yararlanmağa, tibbi müayinələrə keçməyə çağırıram.



Lui Bono erməni sakinlərin reinteqrasiyası məsələsində Azərbaycanın baxışları barədə məlumatlandırılıb

Martin 10-da Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə ABŞ Dövlət Departamentinin Qafqaz danışıqları üzrə baş müşaviri Lui Bono arasında görüş keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən bildiriblər ki, görüş zamanı Azərbaycan–Ermənistan sülh sazişi üzrə danışıqlar prosesinin hazırkı vəziyyəti, Münxen Təhlükəsizlik Konfransı zamanı liderlər arasında keçirilmiş görüşdən irəli gələn məsələlər, Naxçıvana maneəsiz keçidi təmin edəcək kommunikasiyanın təmin edilməsi və delimitasiya prosesi üzrə cari vəziyyət və perspektivlər müzakirə olunub. Nazir Ceyhun Bayramov üçtərəfli

Bəyənət çərçivəsində Ermənistanın öhdəliklərini yerinə yetirmədiyini, qüvvələrini Azərbaycan ərazilərindən tam çıxarmadığını, mütəmadi hərbi təxribatlarını davam etdirdiyini diqqətə çatdırıb. Nazir, eyni zamanda erməni sakinlərin reinteqrasiyası məsələsi üzrə ölkəmizin baxışları barədə qarşı tərəfə məlumat verib.

Tərəflər, həmçinin qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

ADA-nın İnkişaf və Diplomatiya İnstitutu ilə Rumıniya Diplomatik İnstitutu arasında memorandum imzalanıb



ADA Universitetinin İnkişaf və Diplomatiya İnstitutu ilə Rumıniya Diplomatik İnstitutu arasında birgə tədqiqat və diplomatik kadr hazırlığı sahəsində əməkdaşlığın qurulması və inkişaf etdirilməsi məqsədilə Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

Anlaşma Memorandumu çərçivəsində xarici siyasət və beynəlxalq münasibətlər üzrə diplomatların və mütəxəssislərin yetişdirilməsi və onların bacarıqlarının inkişafı üçün birgə tədqiqatlar həyata keçiriləcək.

Tərəflər, həmçinin gənc diplomatların biliklərinin artırılması məqsədilə tədris materiallarının mübadiləsini təmin edəcək və onların potensialının gücləndirilməsi üçün mübadilə proqramı təşkil edəcək.

“Bakı Marafonu 2023”ə qeydiyyat başladı

Mayın 7-də Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə “Bakı Marafonu 2023” keçiriləcək. Marafonda iştirak üçün qeydiyyat martın 10-dan mayın 1-dək aparılacaq.



Yarışda 18 yaşdan yuxarı şəxslər iştirak edə bilərlər. Bunun üçün Bakı şəhərinin ticarət mərkəzlərindəki (“28 Mall”, “Gənclik Mall”, “Deniz Mall”) qeydiyyat məntəqələrinə və ya www.marathon.az saytına müraciət etmək olar. Qeydiyyat zamanı müvafiq anket formasını doldurmaq, şəxsiyyət vəsiqəsinin surətini (tələbələr eyni zamanda tələbə vəsiqəsinin surətini) təqdim etmək və müəyyən olunmuş vəsaiti ödəmək lazımdır. Yarışda iştirak etmək istəyən fiziki şəxslər üçün ödəniş məbləği 20 AZN-dir. Korporativ olaraq qoşulanlar isə info@marathon.az elektron poçt ünvanına yazaraq müraciət edə bilərlər. Korporativ müraciətlərdə (hər şirkətdən minimum 5 iştirakçı olmalıdır) hər iştirakçıya görə 100 AZN ödənilməlidir. Bakı Marafonunda tələbələr iştirakı

ilə bağlı vəsait Heydər Əliyev Fondu tərəfindən ödənilməyindən, onlar qeydiyyat zamanı ödəniş etməyəcəklər.

Bakı Marafonu idmanın inkişafına dəstək göstərmək, sağlam həyat tərzini təbliğ etmək məqsədi daşıyır. “Küləyə qalib gəl” şüarı altında keçiriləcək yarımarafon 21 kilometr məsafəni əhatə edir. Start və finiş nöqtələri Dövlət Bayrağı Meydanında olacaq.

“Bakı Marafonu 2023” ilə bağlı yeniliklər, yarış ərəfəsində keçiriləcək məşqlər barədə ətraflı məlumatlar layihənin sosial şəbəkələrdəki səhifələrində (facebook.com/bakumarathon, instagram.com/bakumarathon), eləcə də www.marathon.az saytında təqdim ediləcək. Əlavə məlumat üçün telefon nömrəsi: (012) 310 13 31.

Pediatrimız İPA-da Orta Asiyanı da təmsil edəcək

Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssis-eksperti, pediatr Erkin Rəhimov Hindistanın Qandinaqar şəhərində keçirilən 30-cu Beynəlxalq Pediatriya Assosiasiyasının (IPA) konqresində iştirak edib.

Səhiyyəimizin uğuru hesab edilməlidir ki, konqresdə Azərbaycan Pediatriya Cəmiyyəti Beynəlxalq Pediatriya Assosiasiyasının (IPA) üzvlüyünə qəbul olunub. E.Rəhimov, eyni zamanda, İPA-nın ən ali idarəetmə orqanı olan Daimi Komitəyə (Standing Committee) Orta Asiya regionunun təmsilçisi olaraq üzv seçilib.

Qeyd edək ki, 1910-cu ildə yaradılmış Beynəlxalq Pediatriya Assosiasiyasının tərkibinə 149 ölkədən olan 164 pediatrik peşə cəmiyyəti daxildir.

Uzman həkim Erkin Rəhimov 2001–2003-cü illərdə Azərbaycan Tibb Universitetində oxuyub. Təhsilinə 2003–2007-ci illərdə Türkiyənin İstanbul Universitetinin Cərrahpəşə tibb fakültəsində ümumi tibb ixtisası üzrə davam edib. 2008–2012-ci illərdə isə uşaq sağlamlığı və xəstəlikləri ixtisası üzrə uzmanlıq təhsili alıb. Hazırda “Medikal Plaza” Klinikasında pediatriya-neonatologiya və yenidöğülmuşların reanimasiyası şöbələrinin müdürüdür.



Hazırladı: Zərifə BƏŞİRQIZI, “Xalq qəzeti”

Beynəlxalq həyat

Türkiyə Prezidenti seçkiləri
14 maya təyin etdi

Düənən Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ölkədə növbəti prezident və 28-ci çağırış parlament seçkilərinin 14 may 2023-cü ildə keçirilməsi ilə bağlı qərar imzalayıb.

Prezident seçki prosesinə həsr olunmuş tədbirdə bəyan edib: "Konstitusiyanın 116-cı maddəsinin verdiyi səlahiyyətə əsasən, 18 iyun 2023-cü ildə keçirilməli olan seçkilərin mayın 14-də bərpası haqqında qərar imzaladım. "Rəsmi xəbərlər"də dərc olunacaq bu qərara uyğun olaraq, Seçki Komissiyası iki aylıq seçki gündəliyini tərtib edəcək".

Ərdoğan onu da bildirib ki, Türkiyənin gələcəyinə yol fevral zəlzələsinin nəticələrini aradan qaldırmaqdan keçir. Onun sözlərinə görə, zəlzələ-



də ölənlərin sayı 47 mindən çoxdur. 14 milyon insan isə fəlakətin mənfi nəticələri ilə üzləşib. Hökumət bu il 319 min bina və 75 min kənd evi tikəcək.

Ukraynaya 81 raket
zərbəsi endirilib

Düənən Ukraynada müharibə bütün şiddətilə davam edib. Prezident Volodimir Zelenski bəyan edib ki, ölkənin 10 regionuna çoxsaylı raket zərbələri endirilib. Xəbəri UNIAN verib.



Məlumata görə, Kiyev, Kirovoqrad, Dnepropetrovsk, Odessa, Xarkov, Zaporijye, Lvov, Jitomir, Vinnitsa vilayətləri və İvano-Frankovsk rayonuna, ümumilikdə, 81 raket

atılıb. Ölen və yaralananlar var.

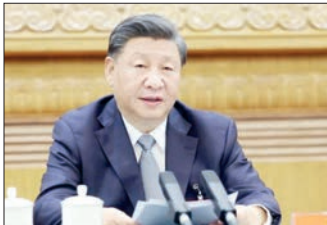
Ukrayna, eyni zamanda, ABŞ və Almaniyanın vəd etdiyi ilk raket əleyhinə "Patriot" sistemini alıb. Yaxın vaxtlarda Niderlandın da Kiyevə bir neçə "Patriot" sistemi göndərəcəyi gözlənilir. Polşa və Slovakiya isə Ukraynaya "Miq-29" döyüş təyyarələri göndərməyə hazırdır. Düənən həm də Finlandiyanın Baş naziri Sanna Marin Kiyevə səfərə gəlib.

Si Cinpin üçüncü müddətə
ÇXR sədri seçilib

Düənən Pekində Çinin ali qanunverici orqanı Xalq Nümayəndələri Yığıncağının növbəti illik sessiyası keçirilib.

İclasda hazırkı dövlət başçısı, Çin Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin baş katibi Si Cinpin yenidən ÇXR sədri seçilib. Bu, onun 3-cü müddətə (2023-2028) sədrlik dövrü olacaq. Bununla da Si Cinpin Çində sosialist inqilabının banisi Mao Se Dundən sonra ölkəyə 3-cü müddətə rəhbər seçilmiş ilk şəxs olub.

Si Cinpin həm də ölkənin Silahlı Qüvvələrinin ali idarəetmə orqanı olan



Mərkəzi Hərbi Şuranın sədri seçilib. Dövlət Şurası sədrinin hazırkı müavini Han Cen isə ÇXR sədrinin müavini seçilib.

Ai Rusiyanın aktivlərini dondurub

Avropa İttifaqı 2023-cü ilin mart ayına kimi sanksiyalara məruz qalmış Rusiya vətəndaşlarının 20,9 milyard avro həcmində aktivlərini dondurub. Məlumatı "İzvestiya.ru" verib.



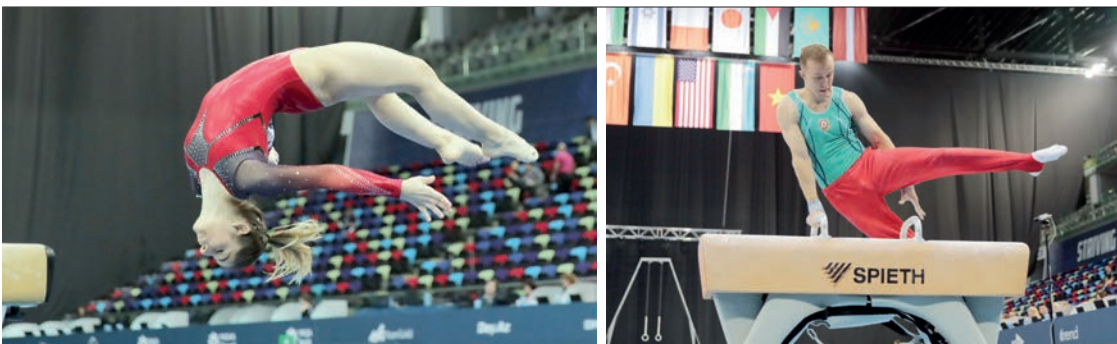
Məlumata görə, Ukraynada xüsusi hərbi əməliyyatdan əvvəl Rusiyanın Al-yə yatırdığı investisiyaların ümumi həcmi 136 milyard avro olub. Hazırda təşkilatın yaratdığı xüsusi qrup aradakı 115 milyard avro fərqi axtarışı ilə məşğuldur.

Rusiya Prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov isə düənən brifinqdə deyib ki, aktivlərin dondurulması beynəlxalq hüququn pozulması, dövlət və özəl mülkiyyətə, eləcə də dünya iqtisadiyyatının əsaslarına müdaxilədir. Onun sözlərinə görə, bu addım qeyri-legitimidir və Rusiya buna qarşı mübarizə aparacaq.

Paşa ƏMİRCANOV, "Xalq qəzeti"

İdman xəbərləri

Dörd gimnastımızdan 3-ü finalda



Bakıda Milli Gimnastika Arenasında idman gimnastikası üzrə dünya kuboku turnirinin ikinci günündə kişilər dayaqlı tullanma, dəstəli at, turnik, qadınlar isə gimnastika tiri və sərbəst hərəkətlər üzrə təsnifat yarışlarında güclərini sınayıblar. Gimnastların bir-birindən maraqlı çıxışları, nəfəs kəsici hərəkətlərin nümayişi yarışa xüsusi rəng qatıb. Onların arasında Azərbaycan təmsilçilərinin əzmkar çıxışlarını xüsusilə vurğulamaq lazımdır.

Yarışın birinci günündə halqalar ilə hərəkətlərin icrasında yüksək nəticəyə imza ataraq finala çıxan Nikita Simonovdan sonra komandamızın daha bir üzvü İvan Tixonov da uğurla çıxış edib. O turnikdə təqdim etdiyi proqramı görə hakimlər tərəfindən 13,933 xal alıb. İdmançımız bu nəticə ilə təsnifat mərhələsində altıncı olub və finala vəsiqə qazanıb. Təmsilçimiz dəstəli atda çıxışı üçün isə hakimlərdən 13,100 xal alaraq 20-ci pillədə qərarlaşıb.

Komandamızın digər üzvü Nazenin Teymurova da təsnifat mərhələsində yaxşı nəticə göstərüb. Qadın təmsilçimiz sərbəst hərəkətlərdə 12,566 xalla 5-ci yeri tutaraq finala adlayıb. İdmançımız gimnastika tirində 24-cü sırada qərarlaşıb.

Gimnastika tirində mübarizə aparən komandamızın digər qadın üzvü Samirə Qəhrəmanova isə 11,100 xalla 30-cu olub.

Bununla da, Dünya Kubokuna qatılan dörd idmançımızdan 3-ü bu mötəbər yarışın finalında qalib adı uğrunda mübarizə aparmaq hüququ qazanıb.

Bu gün keçiriləcək final yarışında kişilər sərbəst hərəkətlər, paralel qollar və halqalar, qadınlar isə dayaqlı tullanma, müxtəlif hündürlüklü qollar üzrə

güclərini sınayacaqlar.

Gimnastlarımızdan Nikita Simonov bu gün halqalar ilə proqramını təqdim edəcək. Sabah isə İvan Tixonov və Nazenin Teymurova mübarizəyə qatılacaqlar. Qeyd edək ki, Nikita Simonov ötən həftə Qərdə keçirilən Dünya Kubokunun mərhələ yarışında üçüncü yeri tutub. İvan Tixonov isə Tokio Olimpiadasının iştirakçısıdır. Komandamızın digər üzvü Nazenin Teymurova Azərbaycan qadın idman gimnastikası tarixində ilk dəfə Avropa çempionatında gənclər kateqoriyasında finalda mübarizə aparıb. Hər üç gimnastımızın mükafatçılar sırasına düşməsi üçün potensialı var və onlardan uğurlu nəticələr gözləyirik.

Xatırladaq ki, yarışda rekord sayda – 48 ölkədən 173 idmançı iştirak edir.

Leyla QURBANOVA

Ağalda cüdo bölməsi

Gənclər və İdman Nazirliyinin təşəbbüsü və Azərbaycan Cüdo Federasiyasının dəstəyi ilə Zəngilan rayonunda Ağalılar kənd orta məktəbinin nəzdində ilk dəfə cüdo bölməsi fəaliyyətə başlayıb. Nazirliyin mətbuat xidmətindən qəzetimizə bildirilib ki, gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov, nazir müavini Mariana Vasileva, Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Vahid Hacıyev, Azərbaycan Cüdo Federasiyası prezidentinin müşaviri Natiq Bağırov və baş katib Rəşad Rəsullu cüdo bölməsində yaradılan şəraitlə tanış olublar.

Cüdo bölməsinin fəaliyyət göstərdiyi məşq zalı Beynəlxalq Cüdo Federasiyasının rəsmi təchizatçısı olan "Taisan" firmasının tatamilləri ilə təchiz olunub. Kendin cüdo məşq zalına cüdo uniformaları – cüdoçular paylanılıb. Həmçinin federasiyanın təcrübəli məşqçiləri tərəfindən Ağalılar kənd sakini, cüdoçu İsmayıl Hüseynliyə məşqçilik təlimləri keçirilib.



"Xarıbülbül"dən əzmkar qələbə

Kişi voleybolçular arasında Azərbaycan Yüksək Liqasında on birinci turun oyunları keçirilib. Voleybol Mərkəzində təşkil olunan turun ilk matçı "Murov" və MOİK komandaları arasında baş tutub. Azərbaycan Voleybol Federasiyasının mətbuat xidmətinin məlumatına görə, keçirdiyi bütün görüşlərdə qalib gələn "Murov" bu matçda da qələbəyə sevinən tərəf olub. Fərid Cəlalovun komandası rəqibini 3:0 hesabı ilə məğlub edib və aktivinə daha üç xal yazdırıb.

Rəqəmsal dövlətin
problemləri

İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunda rəqəmsal dövlətin formalaşması və intellektuallaşdırılması problemləri ilə bağlı tədqiqatlar aparılacaq.



İnstitutdan bildirilib ki, bu istiqamətdə elektron dövlət mühitində emosional faktorlardan istifadə etməklə vətəndaşın davranışının qiymətləndirilməsi, elektron dövlət platformasında büdcə resurslarının intellektual idarə olunması, kriptovalyutaların dayanıqlılığının analizi və proqnozlaşdırılması məsələləri ilə bağlı elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi planlaşdırılır.

"Xalq qəzeti"

Turun son matçı isə "Xarıbülbül" və "Neftçi" klubları arasında olub. Tay-breke kimi davam edən qarşılaşmada ilk iki hissəni (hər iki setdə 25:23 hesabı ilə) aktivinə yazan Pərviz Səmədovun komandası uğurlu çıxışını sonadək davam etdirə bilməyib. "Xarıbülbül" əzmkar oyun sayəsində növbəti 3 hissəni öz xeyrinə başa vuraraq meydanı qalib ayrılıb – 3:2 (25:20, 25:16, 15:12).

Beləliklə, XI turdan sonra Azərbaycan Yüksək Liqasında "Murov" 32 xalla turnir cədvəlində birincidir. 20 xala malik "Xarıbülbül" ikinci, 13 xalla "Neftçi" üçüncü yerdə qərarlaşıb. MOİK isə 1 xalla sonuncudur.

"AAAF Xırdalan BK"
ikinci yərə yüksəlib

Azərbaycan Basketbol Liqasında XXI turun daha bir qarşılaşması keçirilib. "Sərhəddi" İdman Mərkəzində "AAAF Xırdalan BK" komandası "Zirvə Astara BK" ilə görüşüb. Qarşılaşma birincilərin xeyrinə başa çatıb. Bununla da "AAAF Xırdalan BK" basketbolçuları play-off zonasındakı mövqeyini bir qədər möhkəmləndirib.

Əlavə vaxtın oynanıldığı görüşdə geri dönüş edən "AAAF Xırdalan BK" 90-85 hesabı ilə çətin qələbə qazanıb. Oyunun ən məhsuldar basketbolçuları "AAAF Xırdalan BK" komandasında Endryu Korum (21 xal, 16 rebound), "Zirvə Astara BK"-dən isə Cerret Henderson (21 xal, 10 rebound) olublar.

Qeyd edək ki, əzmkar qələbədən sonra "AAAF Xırdalan BK" 35 xalla turnir cədvəlində ikinci pilləyə yüksəlib. 25 xal toplayan "Zirvə Astara BK" isə yeddinci yerdədir.

Elçin AĞAMİRZƏ, "Xalq qəzeti"

Hava proqnozu

✓ **Martın 11-də**
✓ **Bakıda və Abşeron yarımada-sında** dəyişkən buludlu olacaq. Əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim cənub küləyi əsəcək. Gecə 5-8°, gündüz 13-18° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 761 mm cive sütünə, nisbi rütubət 60-70 faiz olacaq.
✓ **Naxçıvan şəhəri, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarında** əsasən yağmursuz. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Gecə 1-6° isti, dağlıq ərazilərdə 2°-dək şaxta, gündüz 15-20° isti olacaq.
✓ **Xankəndi, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Ağdam, həmçinin Daş-**

kəsən-Gədəbəy rayonlarında əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman, səhər az çiskin olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Gecə 1° şaxtadan 4°-dək isti, gündüz 6-11° isti olacaq.

✓ **Şərqi Zəngəzur: Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın, Zəngilan rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Gecə 0-5° isti, dağlıq ərazilərdə 3°-dək şaxta, gündüz 7-12° isti olacaq.

✓ **Qazax, Gəncə, Goranboy, Tərtər, Füzuli rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Gecə 2-7°, gündüz 15-20° isti olacaq.

✓ **Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayilli, Ağsu, Şamaxı, Siyəzen, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz,**

Qusar rayonlarında əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Gecə 2-7°, gündüz 14-19° isti, dağlarda gecə 3° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 8-13° isti olacaq.

✓ **Mingəçevir, Yevlax, Göyçay, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Şirvan, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə ararib duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Gecə 3-8°, gündüz 17-22° isti olacaq.

✓ **Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə ararib duman olacaq. Mülayim şimal-şərq küləyi əsəcək. Gecə 5-8°, gündüz 14-19°, dağlarda gecə 5-8°, gündüz 9-13° isti olacaq.

"Xalq qəzeti"nin kompüter mərkəzində yığılıb və şəhirlənib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunub.

ÜNVANIMIZ:

AZ-1000, Bakı şəhəri, Bülbül prospekti, 30.
Şəhadətnamə 022273



İNDEKS

0282

TİRAJ

4788

SİFARIŞ

634

QIYMƏTİ

40 qəpik

Növbətçi redaktor

Vaqif BAYRAMOV

Çapa imzalanmışdır

00:00

BAŞ REDAKTOR

ƏFLATUN AMAŞOV

TELEFONLAR:

Reklam və elanlar: 493-82-21

Qəbul şöbəsi: 493-24-75

Məsul katib: 493-61-02

Texniki şöbə: 493-59-64

Mühasibatlıq: 498-85-29

E-mail: xalqqazeti@gmail.com

info@xalqqazeti.az

+994(51) 280-16-44